

OSAAVA LASTENOHJAAJA

Osaamiskartoitus Suomen ev.lut.
kirkon seurakuntien lastenohjaajille

Krister Rantala
Mari Battilana

Kirkkohallitus
Turun kristillinen opisto

Kirkon koulutuskeskus

Kirkon tutkimuskeskus

Turun kristillinen opisto

Työelämän kehittämisspalvelut

Krister Rantala

Mari Battilana

Turku 2015

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
OSAHANKKEEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	3
KEHITTÄMIS- JA TUTKIMUSHANKKEEN TULOKSET	5
PEDAGOGINEN OSAAMINEN	6
HENGELLISEN KASVUN TUKEMISEN OSAAMINEN	25
YHTEISÖLLINEN JA YHTEISKUNNALLINEN OSAAMINEN	41
ORGANISAATIO - JA KEHITTÄMISOSAAMINEN	51
LASTENOHJAAJAN OSAAMISKARTTA	59
YHTEENVETO	60
SAMMANFATTNING AV KUNSKAPSKARTLÄGGNINGS RESULTAT	64
BARNLEDARENS KUNSKAPSKARTA	78
LÄHTEET	79

JOHDANTO

Kirkon varhaiskasvatuksen osaajat ovat merkittävässä asemassa rakennettaessa lasten ja perheiden hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa. Kirkon varhaiskasvatuksella onkin pitkät ja laadukkaat perinteet osana suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Kirkon varhaiskasvatuksen lippulaiva, päiväkerhotyö, täyttää 70 vuotta 2015. Lapset seurakuntalaisina – kehittämisasiakirja nostaa seurakuntien varhaiskasvatuksen vahvuudeksi ammattitaitoiset ja motivoituneet työntekijät. Seurakuntien lastenohjaajia oli vuonna 2014 noin 2100. Ammatillista varhaiskasvatusta sekä perhepalveluita ovat viime vuodet haastaneet kuitenkin voimakkaat muutosprosessit. Myös kirkon varhaiskasvatustyössä ja perhepalveluissa näkyvät vahvasti yhteiskunnan rakenteelliset, kulttuuriset ja taloudelliset muutokset sekä muutosten vaikutus lasten ja perheiden elämään. Muutosten seurauksena työtehtävät ovat pedagogisesti, sosiaalisesti ja yhteiskunnallisesti laajentuneet ja monipuolistuneet.

Oman haasteensa kirkon työntekijöiden osaamisvaatimukseen tuovat myös erityisesti kirkkoa koskevat, monilta osin varsin merkittävät muutonhaasteet, niin toimintaympäristön kehityksen kuin myös erinäisten rakenteellisten tekijöiden osalta. Kirkko onkin järjestelmällisesti vahvistanut työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämistä tukevia linjauksia sekä toimintamalleja. Tavoitteiden toteutumista ohjaavan perustan muodostaa Kirkon henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämissopimus.

Keskeinen osa kirkon henkilöstön kehittämistoimintaa on kirkon tehtävissä tarvittavan osaamisen monipuolinen tarkastelu. Ammatillisen koulutuksen seurantaraportissa korostetaan työn sisältöjä ja vaatimuksia koskevan arviointitoiminnan ja ennakoivan tarkastelun antavan tietoa seurakuntatyön muuttuvista tarpeista ja muutosten vaikutuksista henkilöstön osaamis- ja koulutustarpeisiin, tukien samalla alueellista ja valtakunnallista koulutussuunnittelua. Osaamistarkastelut myös edesauttavat resurssien mahdollisimman joustavaa ja tarkoituksenmukaista käyttöä ja kohdentamista

muuttuvassa toimintaympäristössä. Osaamisen arviointi- ja ennakointitiedot myös tukevat toiminnan ja talouden suunnittelua, henkilöstösuunnittelua sekä strategista johtamista.

Osaava lastenohjaaja – osaamiskartoituksen tavoitteina on tuoda kehittämistyön tueksi tietoa kirkon lastenohjaajien osaamisesta sekä osaamisvaatimusten rakentumisesta ja painottumisesta. Lisäksi se pyrkii edistämään kehittämis- ja koulutussuunnittelua tukevien toimintamallien ja työkalujen rakentumista. Osaava lastenohjaaja – kartoitus kuuluu Kirkkohallituksen Kirkon työssä – hankkeeseen, joka tuottaa henkilöstön rekrytointia ja koulutusta tukevaa aineistoa. Osaava lastenohjaaja – osaamiskartoitus liittyy sisällöllisesti 2014 käynnistyneeseen Lastenohjaajaksi kasvamassa - pitkäikäistutkimukseen. Se kuuluu Kirkon tutkimuskeskuksen Kasvu kirkon työntekijäksi – tutkimussarjaan ja siinä selvitetään lastenohjaajaksi opiskelevien ammatillista osaamista ja identiteetin kehittymistä.

Oсахankkeen on toteuttanut Kirkon koulutuskeskus (KK) ja Kirkon tutkimuskeskus (KTK) yhteistyössä Turun kristillisen opiston Työelämän kehittämisspalvelujen kanssa. Hankkeen kokonaissuunnittelusta, osaamisen kartoituksessa sovelletun aineiston laadinnasta sekä aineiston sisällöllisestä käsittelystä ovat vastanneet KT Krister Rantala sekä FM Mari Battilana. Kirkkohallituksen osalta hankkeen valmistelutyöstä ja koordinoinnista on vastannut asiantuntija Marja Pesonen. Valmistelutyön aikaiseen asiantuntijaohjaukseen ovat Marja Pesosen ohella osallistuneet Kirkkohallituksesta Raija Ojell ja Heljä Petäjä, sekä Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmä. Osaamiskartoitusaineiston käännoistyössä ruotsinkielelle on asiantuntijatukea antanut Ann-Mari Holländer.

OSAHANKKEEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

Osana Kasvu kirkon työntekijäksi – koulutusjatkumoa toteutetun lastenohjaajien osaamisen ja ammatillisuuden kehittymistä käsittelevän kehittämis- ja tutkimushankkeen keskeinen tavoite on jäsentää lastenohjaajien ammatillisuuden rakentumista, osaamisen kokonaiskuvaa sekä tulevaisuuden mahdollisuuksia ja haasteita. Lähtökohtana oli tarkastella työssä olevien kirkon varhaiskasvatuksen ja perhepalveluiden työntekijöiden osaamista, osaamisvaatimusten rakentumista ja painottumista sekä osaamisen vastaavuutta työn ja työntekijöiden osaamistavoitteisiin ja -vaatimuksiin.

Hankkeen tavoitteiksi määrittäytyivätkin seuraavat:

- jäsentää kirkon varhaiskasvatuksen ja perhepalveluiden osaamisvaatimusten kehitystä ja rakennetta työelämässä toimivien lastenohjaajien näkökulmasta
- kartoittaa kirkon varhaiskasvatuksessa ja perhepalveluissa toimivien lastenohjaajien osaamista ja osaamisen kehittämissuuntia
- tukea työyhteisöjen ja yksittäisten työntekijöiden valmiuksia tiedostaa ja arvioida työhön liittyviä osaamisvaatimuksia ja mm. toimintaympäristöön liittyviä erityispiirteitä
- tukea ja ohjata työntekijöiden sekä työyhteisön osaamisen tavoitteellista ja pitkäjänteistä kehittämistä
- tukea kirkon varhaiskasvatukseen ja perhepalveluihin valmistavien koulutusten kehittämistä
- kehittää kirkon varhaiskasvattajien osaamista tukevia toimintamenetelmiä ja –välineitä.

Hankkeen ensimmäisen vaiheen muodosti osaamisvaatimusten kartoittamisen mahdollistavan toimintamallin ja työvälineiden laadinta. Tältä osin toiminnan tavoitteena ei ollut ainoastaan osaamiskartoituksen aineistonkeruun mahdollistaminen, vaan

keskeinen tavoite oli luoda lastenohjaajan osaamisvaatimuksia ja – sisältöjä mahdollisimman kattavasti ja moniulotteisesti kuvaava henkilöstön kehittämissuunnittelua tukeva työväline. Osaamiskartoitusaineisto on laadittu seurakuntien kehittämistoiminnan vapaaseen käyttöön. Sähköinen lomake on saatavilla sivustolta sakasti.evl.fi. Aineistoa voi käyttää seurakunnissa kehityskeskusteluja ja koulutussuunnittelua tukevana työvälineenä, joko kokonaisuudessaan tai kohdentamalla tarkastelua rajatumpiin osaamisen sisältöihin ja alueisiin. Hankkeen tavoitteena onkin tukea työyhteisöjä säännönmukaiseen ja reflektiiviseen toiminnan ja osaamisen kehittämistyöhön, jossa toiminnan ja osaamisen vahvuudet ja kehittämiskohteet tulevat tiedostetuiksi ja yhteisen keskustelun kohteiksi.

Kehittämisen- ja tutkimushankkeen toisen vaiheen muodosti aineiston keruu ja analysointi. Aineiston keruu toteutettiin kokonaisuudessaan sähköisesti. Osallistuminen osaamiskartoitukseen mahdollistettiin jokaiselle, yli kahdelle tuhannelle, kirkon lastenohjaajalle. Vastauksia saatiin 480 kappaletta. Osaamiskartoitukseen osallistuneiden tarkkaa kokonaismäärää ei kuitenkaan ole mahdollista sanoa, koska vastauksiin liittyvien viestien perusteella osaamiskartoituksen vastauksia oli laadittu myös työporeittain sekä myös työtiimeittäin. Hankkeen kokonaistavoitteiden kannalta aineiston yhteinen käsittely työyhteisössä voidaan kuitenkin nähdä positiivisena seikkana, koska se osaltaan edustaa ja tukee työyhteisön sisällä tapahtuvaa ammatillista keskustelua ja kehittämistoimintaa.

Aineiston analyysissä pyrittiin mahdollisimman informatiiviseen ja yksityiskohtaiseen aineiston käsittelyyn, kuvaukseen ja myös tulkintaan. Lähtökohtaisesti aineistoa tarkasteltiin valtakunnallisella sekä hiippakuntakohtaisella tasolla. Analyysin kirjoittamisvaiheessa kuitenkin hiippakuntakohtaisesta kuvauksesta luovuttiin, koska osaamisen kokonaiskuvassa hiippakunta ei määrittynyt osaamistarkastelun eri ulottuvuuksien näkökulmasta merkitykselliseksi muuttujaksi. Osaamisen alueiden painoarvoja, tasoja sekä tavoitetasoja koskevat tulokset ovat hiippakuntatasolla hyvin yhteneväiset ja aineistosta löytyneet eroavaisuudet näyttäytyvät ensisijaisesti seurakuntien sekä yksittäisten lastenohjaajien välisinä eroina. Lastenohjaajien ikään kytkeytyvään analyysiin aineisto ei antanut mahdollisuutta, koska pääsääntöisesti vastaajat eivät ilmoittaneet edustamaansa ikäryhmää.

Aineisto on valtakunnallisesti kattava ja tulokset antavat monipuolisen sekä kokonaisvaltaisen kuvan lastenohjaajien osaamisen ulottuvuuksista. Aineiston tulokset myös jäsentävät lastenohjaajien käsityksiä työn rakentumisesta sekä keskeisimmistä osaamisen alueista. Kehittämisen- ja tutkimushankkeen tuloksia voidaankin toivottavasti hyödyntää kirkon lastenohjaajien ammatillisen osaamisen kehittämisessä sekä seurakuntien strategisessa toiminnassa ja henkilöstöä koskevassa kehittämissuunnittelussa. Hankkeen tulokset ovat myös hyödynnettävissä valtakunnallisessa ja alueellisessa koulutussuunnittelussa.

KEHITTÄMIS- JA TUTKIMUSHANKKEEN TULOKSET

PEDAGOGINEN OSAAMINEN

Kirkon toteuttama varhaiskasvatus on hyvin keskeinen osa koko yhteiskunnan varhaiskasvatusta. Seurakuntien päiväkerhot ovat perinteisenä kokoontuvana toimintamuotona tavoittaneet merkittävän määrän lapsia ja perheitä, rakentaen näin jo vuosien ajan laadukkaasta varhaispedagogisesta toiminnasta keskeisen osan kirkon toiminnallista ydintä. Seurakuntien lastenohjaajat tekevätkin päivittäin arvokasta työtä lasten ja perheiden parissa heidän hyvinvointinsa vahvistamiseksi.

Lasten ja perheiden elämässä todentuvat samalla hyvin voimallisesti yhteiskunnan rakenteelliset, kulttuuriset ja taloudelliset muutokset, mikä heijastuu varsin suoraan myös varhaiskasvatuksen painotuksiin, sisällöllisiin ratkaisuihin ja haasteisiin sekä toimintaympäristön kehittämiseen. Nämä muutosprosessit ovat hyvin näkyvästi läsnä myös kirkon varhaiskasvatuksessa. Lasten ja perheiden elämäntilanteiden ja arjen todellisuuden muutokset ovat tuoneet lastenohjaajien varhaispedagogisiin osaamisvaatimuksiin yhä moninaisempia ulottuvuuksia. Samalla perinteisen päiväkerhotoiminnan rinnalle on syntynyt runsaasti uusia ja innovatiivisia toiminnan muotoja sekä toimintaympäristöjä, niin toiminnan sisällöllisten painotusten kuin kohderyhmienkin osalta. Kirkon varhaiskasvatuksesta onkin varmasti löydettävissä koko pedagogisen osaamisen kirjo kaikessa rikkaudessaan.

Kirkon varhaiskasvatuksen lähtökohdat ja sitä kautta myös lastenohjaajien osaamisvaatimusten perusta kuvataan mm. Lapset seurakuntaisina – kehittämisasiakirjassa. Kirkon varhaiskasvatuksen kulmakiviksi nousevat lapsen ja perheen hyvä elämä, kasvatuskumppanuus perheen kanssa sekä kristillinen usko ja siitä nousevat arvot. Varhaiskasvatusta kuvaavat ja jäsentävät kasvatuksen kokonaisvaltaisuus, varhaispedagoginen osaaminen, lapsilähtöisyys ja perheen arvostaminen, uskon traditioiden jakaminen sekä uusien traditioiden luominen.

Lastenohjaajien ydinosaamisen alueista **Pedagoginen osaaminen** nousi osaamiskartoituksessa painoarvoltaan (ka. 4,34) hyvin keskeiseksi osaamisen alueeksi. Lastenohjaajat asettivat myös osaamisensa tavoitetason hyvin korkealle (ka. 4,37), mikä myös osaltaan kuvaa osaamisen alueen merkittävyyttä lastenohjaajien työn ja ammatillisuuden perustana. Lastenohjaajien itsearvioissa myös Pedagogisen osaamisen taso määrittyi kaikkienensa varsin hyväksi (ka. 3,73), mutta kuitenkin melko selkeästi alueen painoarvoa sekä tavoitetasoa heikommaksi. Tarkemman kuvan osaamisen rakentumisesta saa kuitenkin vasta tarkastelemalla yksityiskohtaisemmin ydinosaamisen alueen osa-alueita ja yksittäisiä osaamisen sisältöalueita.

Varhaiskasvatuksen pyrkimys kokonaisvaltaisuuteen ja aitoon lapsilähtöisyyteen suuntaa pedagogisen osaamisen alueista huomion luontevasti lapsen kehitysvaiheiden ja yksilöllisen kehityksen tuntemukseen.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
LAPSEN KEHITYSVAIHEIDEN JA YKSILÖLLISEN KEHITYKSEN TUNTEMUS	4,64	4,05	4,58
Otan huomioon lapsen yksilöllisyyden fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja hengellisen kehityksen osa-alueilla sekä tuen lapsen kehitystä toiminnan avulla.	4,67	3,88	4,59
Tunnistan kielen kehityksen yhteyden lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen.	4,38	3,78	4,4
Ymmärrän kasvu ympäristön ja ihmissuhteiden merkityksen lapsen kasvulle ja kehitykselle sekä otan huomioon sen toiminnassani.	4,7	4,13	4,57
Ymmärrän leikin merkityksen lapsen kokonaisvaltaisessa kehityksessä.	4,8	4,41	4,76

Lastenohjaajien osaamiskartoituksessa **Lapsen kehitysvaiheiden ja yksilöllisen kehityksen tuntemus** nousi painoarvoltaan (ka. 4,64) ja tavoitetasoltaan (ka. 4,58) yhdeksi keskeisimmistä pedagogisen osaamisen osa-alueista. Myös osaamisen taso (ka. 4,05) määrittyi erittäin hyväksi.

Osa-alueen sisältöalueet lastenohjaajat kokivat painoarvoltaan kaikilta osin hyvin keskeisiksi. Osaamisen tason osalta sisältöalue **Ymmärrän leikin merkityksen lapsen kokonaisvaltaisessa kehityksessä** nousi selkeästi vahvimaksi (ka. 4,41) sisältöalueeksi. Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirjan leikin arvoa korostavat painotukset saavatkin tältä osin lastenohjaajien työtään koskevien määritysten sekä osaamisvalmiuksien osalta erinomaista tukea.

Osa-alueen sisältöalueista huomionarvoiseksi nousee kehittämishaasteiden näkökulmasta selkeimmin sisältöalue **Tunnistan kielen kehityksen yhteyden lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen**. Sisältöalueen osaamisen taso näyttäytyy keskiarvon näkökulmasta (3,78) hyvänä, mutta sisältöalueen osalta merkittävää on osaamisen tason keskimääräistä suurempi hajonta. Selkeä enemmistö vastaajista määrittelee osaamisensa vahvaksi, mutta useissa vastauksissa osaaminen määrittyy myös ainoastaan tasolle kaksi. Kirkon varhaiskasvatuksessa korostuva kohtaamisen, kuulemisen ja yhdessä ihmettelyn pedagoginen kulttuuri luovat ainutlaatuiset mahdollisuudet myös lapsen kielellisen kehityksen tukemiseen ja huomiointiin, mutta aineiston perusteella tällä sisältöalueella osa lastenohjaajista kokee epävarmuutta ja näkee osaamisensa riittämättömänä.

Tämän päivän varhaiskasvatusta kuvaavat sanat kokonaisvaltaisuus, eheys ja lapsilähtöisyys todentuvat kasvatustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
KASVATUSTOIMINNAN SUUNNITTELU, TOTEUTUS JA PEDAGOGINEN TOIMINTA	4,61	3,99	4,63
Rakennan varhaiskasvatusta kokonaisuutena, jossa hoito, kasvatusta ja opetus nivoutuvat toisiinsa.	4,47	3,95	4,58
Suunnittelen ja toteutan lapsilähtöistä ja tavoitteellista toimintaa lapsiryhmälle monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti.	4,73	4,08	4,72
Sovellan toiminnassani tietoa lapsen kokonaisvaltaisen kasvun ja hyvinvoinnin edistämisestä ja edistän niitä.	4,63	3,93	4,59

Kasvatustoiminnan suunnittelu, toteutus ja pedagoginen toiminta nousee aineistossa niin painoarvoltaan (ka. 4,61) kuin osaamisen tavoitetasoltaan (ka. 4,63) hyvin keskeiseksi osa-alueeksi. Myös osaamisen taso (ka. 3,99) näyttyy hyvänä. Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirjan painotukset ja linjaukset ovatkin jäsentyneet erinomaisesti osaksi lastenohjaajien ammattitaitoa sekä toiminnan suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtia. Osaltaan tämä oli nähtävissä myös lastenohjaajien täydentävissä kommentteissa.

”Pitkäkestoiset suunnitelmat ja ”jatkumo” toiminnassa on tärkeää. Ei vain yksittäisiä kokonaisuuksia siellä täällä.”

”Lapsilähtöisyys ohjaa kaikkea toimintaa.”

Toisaalta kommentteissa nousivat esille myös kirkkoa ja laajemmin koko yhteiskuntaa ravistelevien rakenteellisten muutosten ja taloudellisen tilanteen mukanaan tuomat haasteet.

”Haluaisin suunnitella ja toteuttaa toimintaa monipuolisemmin, mutta tähän ja niin moneen muuhunkin vaikuttaa tuntiraamitus. Työtä tehdään pitkälti kädestä suuhun, kokonaisuuden suunnittelu jää ontuvaksi. Kirkkovuosi ja vuoden kierto onneksi antaa perusraamit.”

Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirjan mukaan kirkon varhaiskasvatus on painottanut perinteisesti hyvin vahvasti lapsen turvallisuutta ja suojelua. Tärkeän näkökulman painotus on kuitenkin osaltaan johtanut tilanteeseen, jossa näkemys lapsesta aktiivisena toimijana ja oman elämänvaiheensa asiantuntijana on jäänyt taustalle. Lapsen oikeuksien kunnioittaminen kirkossa edellyttääkin sekä lapsen turvallisuuden että hänen toimijuutensa – huomioimista.

Kehittämissasiakirja korostaakin, että lapsen mielipiteen kuulemisen menetelmät ja lapsen näkökulman huomioiminen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa ovat olennainen osa varhaiskasvattajan ammattiosaamista. Lapsuutta ja lapsia arvostavassa kirkossa edistetään lasten osallisuutta seurakunnassa sekä lasten roolia hengellisinä toimijoina. Myös Kohtaamisen kirkko – julkaisu nostaa jäsenyyden ja kirkon tulevaisuuden kannalta yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi juuri lasten ja nuorten osallisuuden.

Osaamiskartoituksen perusteella **Lapsen osallisuuden vahvistaminen** näyttäytyikin läpäisevästi, niin painoarvoltaan kuin osaamisen tasoltaan erittäin keskeisenä ja vahvana lastenohjaajien osaamisen osa-alueena.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
LAPSEN OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN	4,62	4,16	4,62
Edistän lapsen osallisuutta, aktiivisuutta ja omatoimisuutta varhaiskasvatusympäristössä.	4,57	4,09	4,63
Ohjaan lasta itsenäisesti kuuntelemaan ja noudattamaan ohjeita.	4,48	4,18	4,53
Toimin lasten kanssa sitoutuneesti, luontevasti, myönteisesti ja kunnioittaen. Luon luottamuksellista ilmapiiriä.	4,8	4,43	4,73
Tuen lasten keskinäistä vuorovaikutusta sekä ohjaan lasta selviytymään ristiriitatilanteista myönteisesti.	4,63	4,13	4,66
Ohjaan lasta ilmaisemaan, ymmärtämään ja hallitsemaan tunteitaan.	4,61	3,97	4,55

Aineiston perusteella lasta ja lapsuutta arvostava pedagoginen työtapa ja toimintakulttuuri ovat määrittäneet lastenohjaajien toiminnan keskeisimmiksi suuntaviivoiksi. Tämä antaa myös vahvan perustan edelleen kehittää ja voimistaa lapsen toimijuutta ja lapsen näkökulmaa kuuntelevaa sekä kunnioittavaa varhaiskasvatusta. Lastenohjaajien tapa jäsentää sekä valmius toteuttaa osallisuutta vahvistaa kasvatustyötä ja toimintakulttuuria avaa myös vahvan yhteyden Lapsivaikutusten arviointitoiminnan toteuttamiseen. Lapsivaikutusten arvioinnin kehittämisessä ja toteutuksessa lastenohjaajien osaamisvalmiudet ja toimintamahdollisuudet ovat voimavara, joka kannattaa ehdottomasti huomioida ja nostaa toiminnan toteutuksen ja kehittämisen keskiöön.

Kokonaisvaltainen ja lasten kehitykselliset tarpeet huomioiva lapsilähtöinen pedagoginen toiminta kietoutuu varhaiskasvattajien kykyyn rakentaa varhaiskasvatusta lapselle ominaisten toimintatapojen kautta. **Lapselle ominaisten toimintatapojen**

huomiointi muodostaakin osaamisvaatimuksiltaan varsin moniulotteisen ja sisällöltään rikkaan osaamisen osa-alueen.

Lastenhojaajien arvioissa osa-alue näyttäytyi painoarvoltaan (ka. 4,33), osaamisen tasoltaan (ka. 3,74) ja tavoitetasoltaan (ka. 4,4) merkittävänä ja vahvana. Osaamisen taso oli kuitenkin kaikkien osa-alueen sisältöalueiden osalta melko selkeästi tavoitetasoa alhaisempi.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
LAPSELLE OMINAISTEN TOIMINTATAPOJEN HUOMIOINTI	4,33	3,74	4,4
Luon monipuolisen lapsen kehitystä tukevan leikkiympäristön. Innostan lapsia leikkimään ja ohjaan lapsen leikin kehitystä.	4,44	3,94	4,53
Luon lapselle monipuolisia mahdollisuuksia taiteelliseen kokemiseen ja ilmaisuun.	4,1	3,61	4,31
Rakennan toimintaympäristöä niin, että se rohkaisee lasta liikkumaan.	4,31	3,65	4,30
Ohjaan lasta eri aistein havainnoimaan ympäristöä.	4,31	3,74	4,39
Tarjoan lapselle monipuolisia mahdollisuuksia esteettisten elämysten, kauneuden ja hengellisyyden kokemiseen.	4,53	3,87	4,63
Rakennan monipuolisen ja rikkaan oppimisympäristön kielellisen ilmaisun ja tietoisuuden kehityksen tueksi.	4,21	3,5	4,24
Kasvatustoiminnan lähtökohtana on lasten kanssa keskusteleva ja lasten toimintaa havainnoiva kasvatuskulttuuri.	4,38	3,89	4,44

Lisäksi huomionarvoista oli osaamisen tason keskimääräistä suurempi hajonta sisältöalueiden **Rakennan toimintaympäristöä niin, että se rohkaisee lasta liikkumaan** sekä **Rakennan monipuolisen ja rikkaan oppimisympäristön kielellisen ilmaisun ja tietoisuuden kehityksen tueksi** kohdalla. Näiden sisältöalueiden kohdalla oli muita runsaammin myös tasoille 1 ja 2 jääneitä osaamisen tason arvioita. Näyttäisikin siltä, että lapsen kielellisen ilmaisun ja kehittämisen tukeminen nousee yhdeksi pedagogisen osaamisen merkittävimmistä kehittämisalueista, vaikka osaamisen taso pääosin on hyvä.

Oman ulottuvuutensa koko osa-alueen toteutus- ja kehittämismahdollisuuksiin vaikuttaa vastaajien kommenttien perusteella tuovan myös seurakuntien toimintatapoihin ja toimintaympäristöihin liittyvät eroavaisuudet.

”En välttämättä pysty itse tarpeeksi vaikuttamaan toimintaympäristöön, koska yleensä kerhotiloissa on iltaisin ja viikonloppuisin muitakin käyttäjiä, joiden tarpeet asettavat tiettyjä vaatimuksia tiloille ja niiden ulkonäölle.”

”oppimisympäristön luominen on haastellinen kun kerhotiloja käyttävät eri työmuodot. Esteettisen elämysten kokemisen pidän erittäin tärkeänä.”

”Lasten kanssa rakennettava lasten alttari mahdollistaa ympäröivän tilan somistamisen ja siihen vaikuttamisen. Sisätiloissa turvallinen ja oma-aloitteinen liikunta mahdollistuu virikkeitä tarjoamalla - toisaalta lapset innostuvat itse esim. kirkkosalissa penkkien alla pujotteluun/ryömimiseen. Jumppasali kirkolla on ihan parasta!”

Aineiston perusteella toimintaympäristöjen luova hyödyntäminen ja kehittämismahdollisuudet ovat sekä lastenohjaajien omia ammatillisia kehittämishaasteita, mutta monilta osin myös koko seurakunnan toimintatapoja ja strategisia ratkaisuja koskevia kysymyksiä. Tältä osin myös lastenohjaajien hyödyntäminen Lapsivaikutusten arvioinnissa voi tuoda arvokkaita näkökulmia.

Lapsen ominaiset toimintatavat huomioiva pedagoginen osaaminen vaatii perustakseen monipuolisen ja kehittyvän **Varhaiskasvatuksen ohjausmenetelmien ja välineiden hallinnan**. Osa-alueen kokonaiskuva näyttäytyi aineistossa varsin samansuuntaisena kuin **Lapselle ominaisten toimintatapojen huomiointi**.

Arviointiaineistossa osa-alue näyttäytyi painoarvoltaan (ka. 4,26), osaamisen tasoltaan (ka. 3,66) ja tavoitetasoltaan (ka. 4,31) merkittävänä ja hyvänä. Osaamisen taso oli kuitenkin kaikkien osa-alueen sisältöalueiden osalta jonkin verran tavoitetasoa heikompi.

Sisältöalueen **Käytän lastenkirjallisuutta monipuolisesti, innostan lasta kielellisiin leikkeihin ja ilmaisuun** kohdalla esiintyi osaamisen osalta keskimääräistä suurempaa hajontaa. Lastenkirjallisuuden käyttämisen alueella esiintyviä kokemuksia melko heikosta osaamisen tasosta voikin ehkä pitää melko yllättävinä ja kirkon varhaiskasvatuksen sisältöjen ja tavoitteiden kannalta asiana, johon on lastenohjaajien kehittämissuunnitelmien tasolla hyvä kiinnittää huomioita. Edelleen on kuitenkin korostettava, että kokonaiskuva osaamisen tasosta on hyvä.

Varhaiskasvatuksen ohjausmenetelmien ja välineiden hallinnan alueelta löytyi myös osaamisen sisältöalue, joka määrittyi koko pedagogisen osaamisen alueen heikoimmaksi. Tämä sisältöalue oli **Sovellan toiminnassani tietoa mediakasvatuksen perusteista, viestintätavoista ja mediatuotteista. Ohjaan lasta hyödyntämään monipuolisesti mediaympäristöä ja suhtautumaan kriittisesti ja arvioiden mediatuotteiden käyttöön.** Sisältöalue arvioitiin keskimääräistä alhaisemmin niin painoarvon (ka. 3,4), osaamisen tason (ka. 2,88) kuin tavoitetason osalta (ka. 3,7).

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
VARHAISKASVATUKSEN OHJAUSMENETELMIEN JA VÄLINEIDEN HALLINTA	4,26	3,66	4,31
Ohjaan lasta ja ryhmää monipuolisia ja lapsilähtöisiä menetelmiä käyttäen.	4,73	4,16	4,67
Käytän välineitä ja materiaaleja monipuolisesti ja luovasti.	4,43	3,98	4,53
Käytän lastenkirjallisuutta monipuolisesti, innostan lasta kielellisiin leikkeihin ja ilmaisuun.	4,36	3,66	4,33
Sovellan toiminnassani tietoa mediakasvatuksen perusteista, viestintätavoista ja mediatuotteista. Ohjaan lasta hyödyntämään monipuolisesti mediaympäristöä ja suhtautumaan kriittisesti ja arvioiden mediatuotteiden käyttöön.	3,4	2,88	3,7
Tuen toiminnallani lapsen motorista kehitystä. Valitsen lapsille sopivia liikunnan muotoja.	4,31	3,63	4,28
Suunnittelen ja toteutan lapsen ilmaisutaitojen ohjausta monipuolisesti ja lapsilähtöisesti.	4,18	3,52	4,23
Tuen lapsen loogisen ajattelun, ongelmanratkaisun, kuvittelun ja hengellisyyden kehitystä.	4,42	3,78	4,41

Mediakasvatukseen suuntautuvan osaamisen sisältöalueen kohdalla osaamisen tason vaihtelu oli myös poikkeuksellisen suurta ja vastauksista löytyi osaamisen tason itsearviointeja kaikille tasoille yhdestä viiteen. Osaamisen tason selkeät puutteet tuovat esille selkeän kehittämishaasteen suhteessa mm. Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirjan tavoitteisiin ja linjauksiin. Osaamisen näkökulmasta huomionarvoista on myös, että kyseisessä sisältöalueessa painopiste on selkeästi mediakasvatuksessa eikä esimerkiksi teknisessä osaamisessa tai sosiaalisessa mediassa toiminnassa. Täten osaamisen puutteita ei tulisi kytkeä puutteelliseen tekniseen

osaamiseen tai teknisten välineiden puutteisiin, vaan kyse on erilaisten pedagogisten menetelmien ja välineiden monipuolisesta soveltamisesta mm. lasten medialukutaitojen ja muiden mediaan liittyvien taito-alueiden tukemisessa. Kyseessä on siis mediakasvatuksen yhdistyminen osaksi pedagogista kokonaisuosaamista.

Ehkä osaamisen tasossa esille nousevia haasteita suurempi kysymys aineiston perusteella on kuitenkin osaamisen painoarvon kohdalla esiintyvä suuri vaihtelevuus. Aineiston perusteella painoarvon voikin sanoa jakautuneen melko selkeästi kahteen ääripäähän eli vastauksiin, joissa sisältöalueen painoarvo määritellään hyvin alhaiseksi sekä vastauksiin, joissa sisältöalue nähdään erittäin tärkeänä.

”Eri-ikäiset ja -tasoiset lapset ryhmissä mahdollistavat vertaisoppimista ja isommat tukevat pienimpiään. Arvostan ”Itse tekemällä” oppimista ja mediakasvatus on oleellista nyky-yhteiskunnassa toimimiseen.”

Aineiston perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että varsin suuri osa lastenohjaajista ei koe mediakasvatusta tärkeänä sisältöalueena oman toimintansa ja osaamisensa näkökulmasta. Tämä on varsin selkeäsi ristiriidassa kirkon strategisten linjausten ja tulevaisuutta koskevien pohdintojen kanssa, kuin myös lapsen edun näkökulmasta asiaa katsottuna.

Kirkon tulevaisuutta ja nykytilaa koskevissa pohdinnoissa nostetaan hyvin voimallisesti esille yhteiskunnan yhä nopeampi moniarvoistuminen, monikulttuuristuminen, yksilöllistyminen sekä toisaalta osallisuuden ja yhteisöllisyyden haasteet. Täten lapsen mediakasvatuksellinen tukeminen on yhä tärkeämpi osa lapsen ja perheen osallisuutta, yhteisöllisyyttä sekä identiteetin rakentuvista vahvistaa varhaiskasvatusta. Lasten ja nuorten mediataitojen kokonaisvaltainen vahvistaminen sekä tukeminen sosiaalisen median ja verkon käyttöön on mediakasvatuksen kautta osa kirkon varhaiskasvatusta, kuten Lapset seurakuntalaisina – kehittämisasiakirja asian nostaa esille.

Kasvatuskumppanuus perheen kanssa on keskeinen osa kirkon varhaiskasvatusta ja sellaisena se on avointa kaikkien kotien lapsille. Lapsen seurakuntalaisina – kehittämisasiakirja korostaa kumppanuuden lähtökohtina molemminpuolista

luottamusta, säännöllistä vuorovaikutusta ja elämän todellisuuden jakamista erilaisissa arjen tilanteissa ja lapsen liittyvissä asioissa.

Lastenohjaajien arvioissa **Perheen kanssa tehtävä kasvatuskumppanuuden mukainen yhteistyö** nouseekin painoarvoltaan (ka. 4,7) ja tavoitetasoltaan (ka 4,61) merkittävimmäksi pedagogisen osaamisen osa-alueeksi.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
PERHEEN KANSSA TEHTÄVÄ KASVATUKUMPPANUUDEN MUKAINEN YHTEISTYÖ	4,7	4,11	4,61
Luon edellytykset luottamukselliseen, toisiaan kunnioittavaan ja tasavertaiseen yhteistyöhön kasvatuskumppanuuden ja perhelähtöisyyden periaatteiden mukaisesti.	4,7	4,14	4,63
Rakennan kasvatuskumppanuutta pitäen lähtökohtana lapsen edun ja oikeuksien toteuttamista.	4,72	4,11	4,61
Toimin ammatillisesti ja luontevasti kohdatessani perheiden erilaiset arvot, elämäkatsomukset ja kasvatuskäsitteet.	4,7	4,1	4,59

Myös osaamisen taso (ka. 4,11) on erittäin korkea ja taso kattaa läpäisevästi kaikki sisältöalueet. Luottamuksellisuus, lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen sekä valmius kohdata perheiden yhä yksilöllisemmät arvot, katsomukset ja kasvatuskäsitteet näyttävät jäsentyneen lastenohjaajien ammatillisuuden keskeisiksi lähtökohdiksi ja vahvuusalueiksi.

”Vanhempien kanssa käytävät kasvatuskeskustelut päiväkerhoryhmissä toimii pohjana kerhotoiminnan suunnittelulle ja pedagogisesti monipuoliselle toiminnalle.”

Tältä osin lastenohjaajien ammatillisen osaamisen profiili sekä painotukset todentavat vahvasti kirkon varhaiskasvatuksen keskeisimpiä painotuksia.

Kasvatuskumppanuuden mukaisen yhteistyön perusta on rakentanut luonnollisena osana mm. päiväkerhotyön kehittymistä. Suunnattaessa huomio selkeämmin erityisesti perheille suunnattuihin palvelun muotoihin ja niiden toteuttamiseen, eli osa-alueeseen **Perhetyön menetelmien ja välineiden tuntemus**, näyttäytyy osaamisen taso (ka. 3,32) selkeästi heikompana.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
PERHETYÖN MENETELMIEN JA VÄLINEIDEN TUNTEMUS	4,01	3,32	4,12
Tunnen ja käytän perhetyön erilaisia menetelmiä monipuolisesti.	4,24	3,41	4,26
Hyödynnän perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä monipuolisesti tarvittavia tieto- ja viestintäteknisiä välineitä.	3,86	3,34	4,08
Ohjaan perheitä palveluiden piiriin ja vahvistan perheiden osallisuutta myös verkkoympäristöissä.	3,94	3,21	4,02

Sisältöalueella **Tunnen ja käytän perhetyön erilaisia menetelmiä monipuolisesti** osaamisen taso (ka. 3,41) jää kauimmaksi lastenohjaajien itselleen asettamasta tavoitetasosta (ka. 4,26). Perhetyön menetelmien ja toimintamallien vahvistaminen nousee täten yhdeksi tärkeäksi osaamisen kehittämisalueeksi. Vastaava näkemys on noussut esille myös mm. Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmän vuoden 2013 Koulutusraportissa.

Tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävä yhteistyö ja perheiden osallisuuden vahvistaminen verkkoympäristöissä näyttäytyvät myös melko haasteellisina sisältöalueina. Kirkon strategisissa linjauksissa asetetut tavoitteet jokaisen työntekijän osallistumisesta mm. verkossa ja sosiaalisissa medioissa toteutuvaan viestintään ja yhteydenpitoon ei tällä hetkellä näytä lastenohjaajien osaamisvalmiuksien osalta vielä kovin realistiselta. Kohtaamista vai oikeaa tietoa? – julkaisussa noin joka neljännen seurakuntien työntekijän arvioitiin käyttävän työssään sosiaalista mediaa. Nyt tarkasteltavana olevan aineiston perusteella aktiivisuuden kasvu edellyttää edelleen tuekseen sisältöalueen koulutusta tai muita kehittämisen mahdollisuuksia. Kuten Kohtaamisen kirkko- ja Lapset seurakuntalaisina – julkaisuissa todetaan, mm.

sosiaalinen media tarjoaa edullisia ja monipuolisia tapoja luoda kontakteja ihmisten ja ihmisryhmien välille, mutta kehitys edellyttää jatkuvaa oppimista ja avoimuutta uusille toimintatavoille.

Huomionarvoista on myös, että osa-alueen eri sisältöalueilla osaamisen tason arvioinnin suhteen hajonta on varsin vähäistä eli keskiarvot edustavat selkeää enemmistöä vastaajista. Osaltaan osaamisen tason hieman heikompiin arvoihin voi olla selityksenä erityisesti perheille suunnattujen palveluiden asema vielä monissa seurakunnissa hieman uudempina ja edelleen kehittyvinä työmuotoina ja toimintaympäristöinä. Toisaalta kaikista hiippakunnista löytyy useita lastenohjaajia, jotka kokevat osaamisensa osa-alueella jo hyvin vahvaksi. Osaamisen kehittämisen kannalta näiden henkilöiden osaamisen hyödyntäminen esimerkiksi mentorointityyppisenä sisäisenä kouluttamisena voisi olla arvokas teema pohtia seurakuntien kehittämissuunnitelmia työstettäessä.

Vastaava lievä epävarmuus osaamisen tason (ka. 3,46) riittävydestä suhteessa tavoitetasoon (ka. 4,17) näkyy osa-alueella **Perheiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden tukeminen**.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
PERHEIDEN YHTEISÖLLISYYDEN JA OSALLISUUDEN TUKEMINEN	4,11	3,46	4,17
Kannustan perheitä keskinäiseen vuorovaikutukseen ja tukeen sekä vanhemmuuden ilon kokemiseen. Edistän vanhempien keskinäisen yhteistyön muotoja.	4,34	3,67	4,3
Sovellan perheen kanssa tehtävässä yhteistyössä tietoa perheen kehitysvaiheesta, erilaisista tarpeista, vanhemmuuden rooleista sekä parisuhteen vaiheista.	4,03	3,31	4,12
Tuen ja ohjaan perheitä terveyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistavaan toimintaan.	3,98	3,39	4,1

Osa-alueen sisältöalueista haastavimmaksi koettiin sisältöalue **Sovellan perheen kanssa tehtävässä yhteistyössä tietoa perheen kehitysvaiheesta, erilaisista tarpeista, vanhemmuuden rooleista sekä parisuhteen vaiheista** (ka. 3,31).

Oman haasteensa osa-alueeseen tuo myös eri työmuotojen ominaispiirteet ja mahdollisuudet.

”Alle kouluikäisten toiminnassa yhteistyö perheen kanssa sujuu helposti, koululaisten kohdalla vanhempia ei välttämättä tapaa niin paljon, joten perhetilanne jää usein lapsen kertoman varaan, vaikka syksyllä ja mahd. keväällä onkin vanhempainvartteja niitä haluaville.”

Lastenohjaajien erilaiset työnkuvat ja toimintaympäristöt vaikuttavatkin tältä osin selkeästi työn osaamissisältöihin ja – vaatimuksiin. Kirkon varhaiskasvatuksen toimintamuotojen kehitys ja nykyiset työalat ylittävät osaamisvaatimukset tulevat kuitenkin varmasti koskettamaan jokaista lastenohjaajaa jo lähitulevaisuudessa.

Viime vuosina varhaiskasvatuksen osaamisvaatimusten kehittymistä koskevissa pohdinnoissa tukea tarvitseviin lapsiin ja perheisiin liittyvät osaamishaasteet on useasti nostettu voimakkaasti esille. Tukea tarvitsevien lasten ja perheiden huomiointi on nostettu esille myös mm. Lapsen seurakuntalaisina – kehittämisasiakirjassa yhtenä kehitettävänä ryhmätoiminnan alueena.

Myös lastenohjaajien arvioissa **Tukea tarvitsevan lapsen ja hänen perheensä kohtaaminen** koetaan painoarvoltaan (ka. 4,38) merkittäväksi osaamisen osa-alueeksi. Osaamisen tason keskiarvo (3,68) on hyvä, mutta melko selkeästi tavoitetasoa (ka. 4,4) alhaisempi.

Osa-alueen sisältöalueiden painoarvot sekä osaamisen tason ja tavoitetason arviot noudattelevat hyvin pitkälti osa-alueen kokonaiskuvaa. Sisältöalueiden osalta merkittäväksi seikaksi muodostuu osaamisen tason alueella ilmenevä hajonta. Enemmistö lastenohjaajista arvioi osaamisensa vahvaksi, tasoille neljä ja viisi, mutta vastaavasti useat vastaajista arvioivat osaamisen tasolle kaksi tai jossain tapauksissa myös yksi.

Osaamisen painoarvo ja tavoitetaso arvioitiin kuitenkin varsin läpäisevästi tasoille neljä ja viisi, joten osalla lastenohjaajista tavoitetaso ja osaamisen taso ovat varsin etäällä toisistaan. Tämä on seikka johon on erittäin tärkeää kiinnittää huomioita työntekijöiden henkilökohtaisia kehittämissuunnitelmia laadittaessa.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
TUKEA TARVITSEVAN LAPSEN JA HÄNEN PERHEENSÄ KOHTAAMINEN	4,38	3,68	4,4
Havaitsen monipuolisesti lapsen vahvuuksia sekä yksilöllisiä tuen ja ohjauksen tarpeita.	4,55	3,88	4,5
Olen tietoinen lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvistä häiriöistä ja tuen lapsen kehitystä toiminnan avulla.	4,5	3,79	4,51
Käytän monipuolisia menetelmiä toimiessani tukea tarvitsevien lasten kanssa.	4,3	3,5	4,38
Sovellan työssäni puhetta ja kommunikaatiota tukevia menetelmiä ja välineitä.	4,14	3,49	4,19
Suunnittelen ja toteutan toimintaa huomioiden lapsen ja perheen yksilölliset tarpeet. Osaan kohdata perheen arjen ongelmatilanteissa.	4,38	3,74	4,42

Kaiken kaikkiaan lastenohjaajien arvostus osa-alueen merkittävyyttä kohtaan sekä jo olemassa oleva osaaminen ja erityisesti osaamisen kehittämismotivaatio luovat hyvää perustaa toimintamuotojen ja pedagogisten sisältöjen kehittämiseen. Kirkon varhaiskasvatuksen piirissä onkin hedelmällistä pohtia innovatiivisia mahdollisuuksia kehittää tukea tarvitseville lapsille ja perheille, esimerkiksi vammaisille lapsille, tarjottavia varhaiskasvatuspalveluita, Lapset seurakuntalaisina – kehittämisasiakirjan linjausten mukaisesti.

Yksi nopeimmista yhteiskunnallisista muutosprosesseista on käynnissä oleva monikulttuurisuuden vahvistuminen. Monikulttuurisuus onkin merkittävä haaste ja mahdollisuus myös kirkon varhaiskasvatukselle. Kohtaamisen kirkko – julkaisun mukaan identiteetilleen uskollisen kirkon tulee kehittää kykyään vieraanvaraisuuteen, monikielisyyteen ja kulttuurienväliseen vuoropuheluun kulttuurisesti monimuotoistuvassa yhteiskunnassa. Myös Lapset seurakuntalaisina – kehittämisasiakirja ennakoi kirkon varhaiskasvatuksessa kohdattavan tulevaisuudessa

yhä enemmän eri kulttuureista ja uskonnoista tulevia perheitä. Tämä edellyttää työntekijöiltä erityistä osaamista ja herkkyyttä.

Samalla monikulttuuristuminen on todennäköisesti yksi selkeimmin seurakuntia ja lastenohjaajia erotteleva muuttuja niin monikulttuurisuuden toimintaympäristön kuin myös käsitysten ja kokemusten osalta. Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa – tulevaisuusselonteossa todetaankin muuttoliikkeen aiheuttaman kulttuurillisen monimuotoistumisen koskettavan Suomen eri alueita eri tavoin ja kasvattavan alueiden välisiä eroja. Toisaalta pienellä paikkakunnalla jo pieni muuttajien ryhmä vaikuttaa kokonaisuuteen paljon.

”Kerhotyössä emme kohtaa eri kulttuurista olevia lapsia ja heidän perheitään.”

”Alueellamme on melkein ainoastaan kantasuomalaisia, joten toiminnassa ei ole päässyt miettimään eri kulttuurista tulevaa lapsiainesta; kulttuurien väliseen ymmärtämiseen panostaminen riittää”

”Toiminnassamme on hyvin vähän monikulttuurisia lapsia, johtuen kenties alueen rakenteesta.”

Monikulttuurinen kasvatustyö jääkin painoarvoltaan (ka. 3,72) pedagogisen osaamisen osa-alueista selkeästi alhaisimmaksi. Myös osaamisen taso (ka. 3,14) jää osa-alueista heikoimmaksi ja melko selkeästi tavoitetasoa (ka. 3,9) alemmas.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
MONIKULTTUURINEN KASVATUSTYÖ	3,72	3,14	3,9
Edistän lapsen kulttuuriperinteen jatkumista ja tuen lapsen mahdollisuutta ilmentää omaa kulttuuritaustaansa varhaiskasvatuksessa.	3,96	3,34	4,08
Otan työn suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon ryhmän erilaiset kulttuuriset, uskonnolliset ja yhteiskunnalliset viitekehykset.	3,76	3,28	3,92
Käytän itsenäisesti ja monipuolisesti sopivia menetelmiä toiminnan ohjauksessa monikulttuurisessa työympäristössä.	3,53	2,94	3,77
Suunnittelen ja toteutan toimintaa, jonka tavoitteena on kulttuurien välisen ymmärryksen lisääminen ja/tai vähemmistökulttuurien osallisuuden vahvistaminen.	3,64	3	3,83

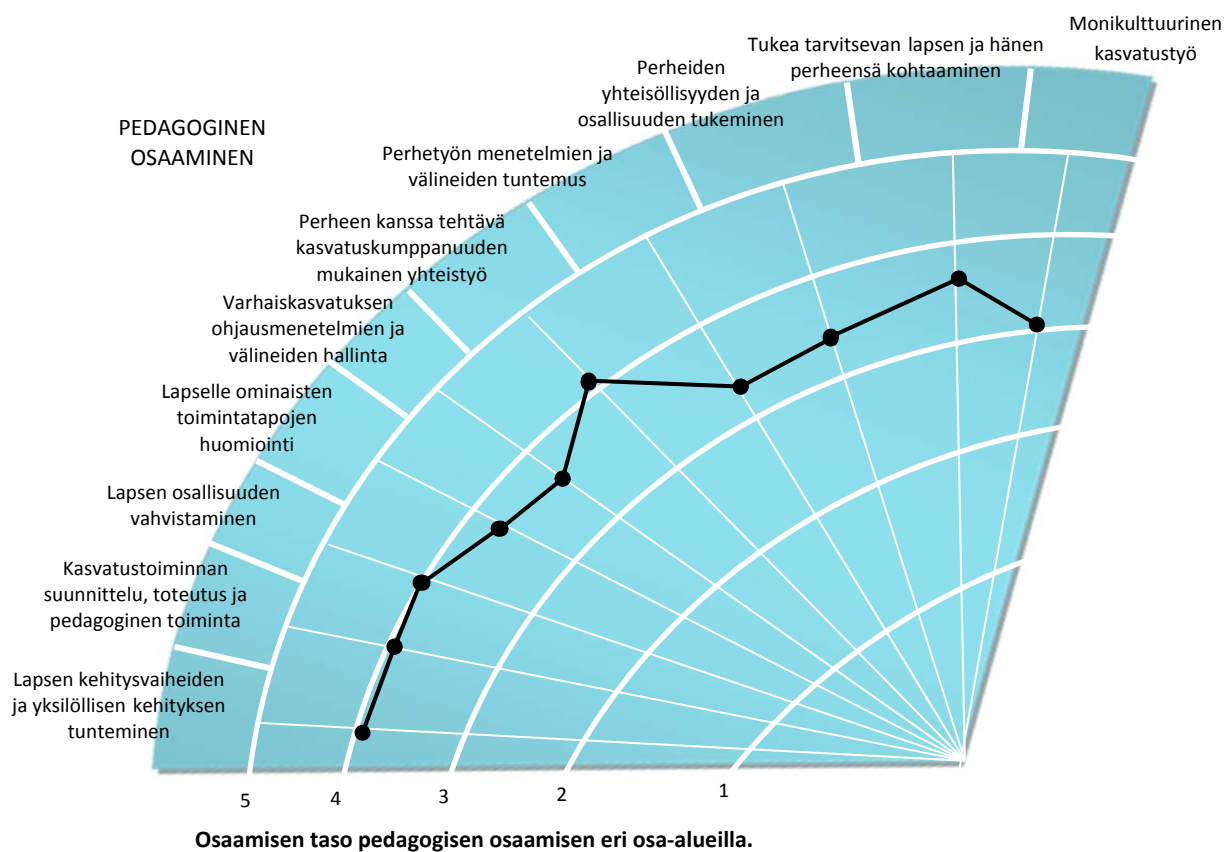
Monikulttuurista kasvatustyötä edustavien sisältöalueiden kohdalla hajonta vastausten välillä oli myös erittäin suurta ja vastauksissa erityisesti osaamisen painoarvoa ja tasoa arviointiin kaikille tasoille yhden ja viiden välillä. Suuri hajonta erityisesti osaamisen tason suhteen kytkeytynee osittain juuri alueellisiin ja seurakuntien välisiin eroihin. Toisaalta on huomioitavaa, että myös suurimpien seurakuntien ja seurakuntayhtymien kohdalla, esim. pääkaupunkiseudulla, on tasoille yksi ja kaksi asettuvia arvioita. Vaikuttaisikin siltä, että monikulttuurisuus ei vielä ole todentunut kirkon varhaiskasvatuksessa mahdollisuutena. Kirkko 2020 – tulevaisuusselonteossa onkin kiinnitetty huomiota siihen, että vaikka noin kolme neljästä maahanmuuttajasta on kristittyjä, niin maahanmuuttajista vain murto-osa päätyy evankelis-luterilaisen kirkon jäseneksi.

Aineiston kannalta keskeinen kysymys kirkon varhaiskasvatuksen tulevaisuussuunnan suhteen on osa-alueen saama painoarvo lastenohjaajien työtään koskevissa arvotuksissa. Osaamisen painoarvon keskiarvo on varsin hyvä, mutta varsin suuri osa vastaajista arvioi osa-alueen sisältöalueita painoarvoltaan ainoastaan tasolle yksi. Tältä osin lastenohjaajien näkemykset osa-alueen merkityksestä näyttävät melko polarisoituneilta. Jos kirkon varhaiskasvatus haluaa tavoittaa monikulttuuristumiseen liittyvät haasteet ja mahdollisuudet, tarvitsee se voimavarakseen myös tältä osin kohtaamiseen, kehittämistyöhön ja innovatiivisuuteen sitoutuneita osaavia lastenohjaajia. Aineiston perusteella monikulttuurinen kasvatustyö on osaamisen alue, jossa lastenohjaajat kaipaavat tukea ja vahvistusta, mutta myös aktiivista keskustelua monikulttuurisuuden liittyvistä mahdollisuuksista, haasteista, tulevaisuuden kuvista ja tämän hetken kokemuksista ja käsityksistä.

YHTEENVETO: PEDAGOGINEN OSAAMINEN

Varhaiskasvatus elää ja kehittyy monilta osin merkittävien yhteiskunnallisten muutosten ja haasteiden keskellä. Varhaiskasvatuksessa todentuvat yhteiskunnan rakenteelliset, kulttuuriset ja taloudelliset muutokset, mikä haastaa varhaiskasvatuksen jatkuvasti arvioimaan ja kehittämään painotuksiaan, sisällöllisiä ratkaisuja sekä kasvatuksellisia toimintaympäristöjä. Nämä muutokset kuvaavat ja haastavat myös kirkon varhaiskasvatusta, tuoden lastenohjaajien varhaispedagogisiin osaamisvaatimuksiin yhä moninaisempia ulottuvuuksia.

Lastenohjaajien osaamisen kokonaisuudessa **Pedagoginen osaaminen** muodostaa hyvin merkittävän ydinosamisen alueen, mikä myös pääosin näkyi alueen osa-alueiden ja sisältöalueiden painoarvon arvioinneissa. Myös alueen osaaminen näyttäytyi kokonaiskuvassa hallitsevasti tavoitteiden mukaisena tai vahvana.

Lastenohjaajien osaamiskartoituksessa **Lapsen kehitysvaiheiden ja yksilöllisen kehityksen tuntemus** nousi painoarvoltaan (ka. 4,64) ja tavoitetasoltaan (ka. 4,58) yhdeksi keskeisimmistä pedagogisen osaamisen osa-alueista. Myös osaamisen taso (ka. 4,05) määrittyi erittäin hyväksi. Osaamisen tason osalta sisältöalue **Ymmärrän leikin merkityksen lapsen kokonaisvaltaisessa kehityksessä** nousi selkeästi osa-alueen vahvimaksi (ka. 4,41) sisältöalueeksi. Sisältöalueen **Tunnistan kielen kehityksen yhteyden lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen** osaamisen alueella esiintyi taasen keskimääräistä suurempaa hajontaa ja tämä nousikin yhdeksi sisältöalueeksi, jonka voisi huomioida vahvemmin lastenohjaajien osaamista vahvistavassa kehittämistoiminnassa.

Osa-alueet **Kasvatustoiminnan suunnittelu, toteutus ja pedagoginen toiminta** sekä **Lapsen osallisuuden vahvistaminen** näyttäytyivät erittäin merkittävänä ja vahvoina osaamisen alueina. Aineiston perusteella lasta ja lapsuutta arvostava pedagoginen työtapo ja toimintakulttuuri olivatkin määrittäneet lastenohjaajien toiminnan keskeisimmiksi suuntaviivoiksi. Tämä luo myös vahvan perustan edelleen kehittää ja voimistaa lapsen toimijuutta ja lapsen näkökulmaa kuuntelevaa sekä kunnioittavaa kirkon varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatuksen ohjausmenetelmien ja välineiden hallinta oli pääosin tavoitteiden mukaista tai vahvaa, mutta alueelta löytyi osaamisen sisältöalue, joka määrittyi koko pedagogisen osaamisen alueen heikoimmaksi. Tämä sisältöalue oli **Sovellan toiminnassani tietoa mediakasvatuksen perusteista, viestintätavoista ja mediatuotteista. Ohjaan lasta hyödyntämään monipuolisesti mediaympäristöä ja suhtautumaan kriittisesti ja arvioiden mediatuotteiden käyttöön.** Sisältöalueen kohdalla osaamisen tason vaihtelu oli poikkeuksellisen suurta ja näyttäytyi monissa tapauksissa heikkona. Aineisto myös osoitti, että varsin suuri osa lastenohjaajista ei koe mediakasvatusta tärkeänä sisältöalueena oman toimintansa ja osaamisensa näkökulmasta.

Perheen kanssa tehtävä kasvatuskumppanuuden mukainen yhteistyö nousi lastenohjaajien arvioissa painoarvoltaan (ka. 4,7) ja tavoitetasoltaan (ka. 4,61) merkittävimmäksi pedagogisen osaamisen osa-alueeksi. Myös osaamisen taso (ka. 4,11) on erittäin korkea ja taso kattaa läpäisevästi kaikki sisältöalueet. Tältä osin

lastenohjaajien ammatillisen osaamisen profiili sekä painotukset todentavat vahvasti kirkon varhaiskasvatuksen keskeisimpiä painotuksia.

Perhetyön menetelmien ja välineiden tuntemus osa-alueen kohdalla näyttäytyy osaamisen taso (ka. 3,32) taas heikompana. Kaikkinensa perheiden kanssa tehtävää työtä toteuttavat toiminnalliset ja menetelmälliset tiedot ja taidot nousevat teemaksi, jonka alueella lastenohjaajien osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia tulisi vahvistaa.

Osa-alueen **Tukea tarvitsevan lapsen ja hänen perheensä kohtaaminen** kohdalla osalla lastenohjaajista tavoitetaso ja osaamisen taso olivat varsin etäällä toisistaan. Tämä on seikka johon on tärkeää kiinnittää huomioita työntekijöiden henkilökohtaisia kehittämiskehittämissuunnitelmia laadittaessa.

Monikulttuurinen kasvatustyö jäi painoarvoltaan (ka. 3,72) pedagogisen osaamisen osa-alueista selkeästi alhaisimmaksi. Myös osaamisen taso (ka. 3,14) jäi osa-alueista heikoimmaksi ja melko selkeästi tavoitetasoa (ka. 3,9) alemmas. Monikulttuurista kasvatustyötä edustavien sisältöalueiden kohdalla hajonta vastausten välillä oli myös erittäin suurta. Aineiston perusteella monikulttuurinen kasvatustyö on osaamisen alue, jossa lastenohjaajat kaipaavat tukea ja vahvistusta, mutta myös avointa keskustelua monikulttuurisuuden liittyvistä mahdollisuuksista, haasteista ja tulevaisuuden kuvista.

Kaiken kaikkiaan osaamiskartoituksen perusteella pedagoginen osaaminen on lastenohjaajien ja siten myös koko kirkon varhaiskasvatuksen vahvuus. Osaaminen on monipuolista ja kehittyvää, ja pääosin kirkon varhaiskasvatuksen keskeiset painotukset ja tavoitteet saavat erinomaista tukea lastenohjaajien näkemyksistä ja pedagogisen osaamisen valmiuksista. Pedagogisen osaamisen taso ja sen mahdollistama varhaispedagogisen toiminnan monipuolisuus ja kokonaislaatu ovatkin seikkoja, jotka voitaisiin nostaa vielä vahvemmin esille kirkon varhaiskasvatusta ja myös yleisemmin kirkon toimintaa koskevissa ratkaisuisissa, kuvauksissa ja viestinnässä. Osaaminen luo myös mahdollisuuksia innovatiiviseen kehittämistyöhön. Laadukasta pedagogista osaamista edustavan kirkon varhaiskasvatuksen kautta yhä suurempi joukko seurakuntien alueiden lapsista ja perheistä voisi löytää yhteisen kosketuspinnan kirkkoon ja sen toimintaan.

HENGELLISEN KASVUN TUKEMISEN OSAAMINEN

Kirkon varhaiskasvatus toteuttaa yhtä kirkon luovuttamattomista perustehtävistä eli kastetta, mahdollistaen lapsen oikeutta kristilliseen kasvatukseen. Kohtaamisen kirkko – julkaisu korostaakin tältä osin kirkon perustehtävän olevan pysyvä, mutta kukin aikakausi ja ympäristö vaikuttavat tapoihin, joilla se ilmaistaan. Tämä todentuu erinomaisen selkeästi kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisessä. Samalla, kun kirkon varhaiskasvatus vaalii perustehtäväänsä, niin se elää ja muuttuu osana yhteiskunnan ja erityisesti lasten ja perheiden elämän muutoksia.

Kohtaamisen kirkko – julkaisussa kiinnitetään huomiota kristillisen kasvatuksen aseman heikentymiseen. Myös Lapset seurakuntalaisina – kehittämisasiakirjassa todetaan kodeissa annettavan kristillisen kasvatuksen ja kotien hengellisyyden rakentumisen kirkon perinteen varaan muuttuvan ja ohenevan. Erityiseksi haasteeksi on nostettu mm. perheiden ja kotien uskonnollisen kasvatuksen tukeminen. Kirkon tuleekin kyetä sovittamaan yhteen muuttumaton sanomansa ja muuttuva toimintaympäristö.

Moninaiset yhteiskuntaa sekä lapsia ja perheitä koskevat muutokset luovat uusia haasteita ja mahdollisuuksia, ja ovat askeleittain tuoneet uusia ja moniulotteisempia sisältöjä ja toimintamuotoja myös lastenohjaajien työhön ja sitä kautta osaamisvaatimuksiin.

Lastenohjaajien osaamistarkastelussa ydinosaamisen alueista **Hengellisen kasvun tukemisen osaaminen** edustaa selkeimmin kaste- ja lähetyskäskestä nousevan kirkon varhaiskasvatuksen perustehtävän toteuttamisen edellyttämiä osaamisen osa-alueita ja sisältöjä. Lastenohjaajan ammatti-identiteetin ydintä edustava osaamisalue nouseekin painoarvoltaan (ka. 4,1) sekä osaamisen tavoitetasoltaan (ka. 4,17) korkeaksi. Osaamisen taso (ka. 3,57) ei lastenohjaajien itsearvioinneissa aivan tavoita asetettua tavoitetasoa. Ydinosaamisen alueita vertailtaessa osaamisen alueen arviot jäävät kaikilta osin hieman Pedagogista osaamista alemmiksi.

Yksi merkittävistä toimintaympäristöä kuvaavista muutoshasteista on yhteiskunnan kulttuurinen ja uskonnollinen monimuotoistuminen. Kohtaamisen kirkko – julkaisussakin peräänkuulutettu tavoite monikieliseen ja kulttuurienväliseen vuoropuheluun kykenevästä kirkosta osana kulttuurisesti monimuotoistuvaa yhteiskuntaa koskettaa myös lastenohjaajia. **Kulttuurien tuntemus ja huomiointi** onkin noussut voimallisemmin myös Hengellisen kasvun tukemisen osaamisen osa-alueeksi.

Kuten Monikulttuurinen kasvatustyö, niin myös **Kulttuurien ja uskontojen tuntemus ja huomiointi** on itsearviointien perusteella osaamisen tason (ka. 3,49) suhteen jossain määrin haaste, koska vastauksien perusteella osaamisen tasossa on varsin suurta hajontaa. Erityisesti sisältöalue **Käytän työssäni tietoa erilaisten kulttuurien ja uskontojen piirteistä ja tavoista** (ka. 3,09) sisältää runsaasti myös tasoille yksi ja kaksi sijoittuvia vastauksia. Sisältöalueen osaamishaasteet ovatkin seikka johon lastenohjaajien osaamisen kehittämisessä on tärkeää kiinnittää huomiota, sillä erilaisiin kulttuureihin ja uskontoihin tutustuminen on suuri mahdollisuus vahvistettaessa myös lasten ja perheiden omaa kulttuurista ja uskonnollista identiteettiä sekä valmiuksia yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävään vuoropuheluun.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
KULTTUURIEN JA USKONTOJEN TUNTEMUS JA HUOMIOINTI	3,92	3,49	4,1
Käytän työssäni tietoa erilaisten kulttuurien ja uskontojen piirteistä ja tavoista.	3,52	3,09	3,82
Arvostan lapsen ja perheen omaa kulttuuria, elämäntapoja ja historiaa ja ne näkyvät varhaiskasvatustoiminnassa.	4,02	3,53	4,14
Sovellan toiminnassani tietoa omasta kulttuuriperinteestä sekä uskonnon ja yhteiskunnan arvoista ja arjesta.	4,23	3,84	4,34

Sisältöalue **Sovellan toiminnassani tietoa omasta kulttuuriperinteestä sekä uskonnon ja yhteiskunnan arvoista ja arjesta** nousee painoarvoltaan (ka. 4,23) merkittävimmäksi ja myös osaamisen taso (ka. 3,84) sekä tavoitetaso (ka 4,34) ovat erittäin korkeat. Tämä onkin erittäin tärkeää sillä, kuten mm. Kirkkona

monikulttuurisessa yhteiskunnassa – tulevaisuuselonteossa todetaan, hyvä kulttuurinen itsetuntemus tukee myönteisiä perusasenteita toisenlaisten kulttuuristen mallien mukaan eläviä ihmisiä kohtaan. Oman uskonnollisen taustan tunteminen auttaa myös ymmärtämään oman kulttuurin taustoja ja antaa siten valmiuksia toisten kulttuurien kohtaamiseen. Lasten näkökulmasta taas oman uskonnon läsnäolo ja vuorovaikutus muiden katsomusten kanssa varhaiskasvatuksessa kehittää valmiuksia toimia kulttuurienvälisessä yhteiskunnassa.

Kaikkienensa lastenohjaajien erilaisiin kulttuureihin ja uskontoihin liittyvien osaamisvalmiuksien vahvistaminen voisi luoda positiivisia mahdollisuuksia. Kirkon varhaiskasvatus voisi olla monille ensimmäinen ovi yhteiskunnalliseen ja hengelliseen kotoutumiseen, osallisuuteen ja myös jäsenyyteen.

Eettinen ja arvokasvatus nousee selkeäksi lastenohjaajan osaamisen vahvuusalueeksi (ka. 4,19). Osa-alue on myös painoarvoltaan (ka. 4,57) yksi merkittävimmistä.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
EETTINEN JA ARVOKASVATUS	4,57	4,19	4,56
Toteutan eettistä ja arvokasvatusta.	4,62	4,19	4,59
Toteutan varhaiskasvatuksen uskontokasvatusta ja esiopetuksen katsomuskasvatusta.	4,28	3,85	4,31
Sitoudun kirkon varhaiskasvatuksen arvoihin. Ilmennän toiminnallani kirkon omaa arvopohjaa ja kristillisen uskon keskeisistä sisällöistä lähteviä tavoitteita.	4,77	4,48	4,71
Ohjaan lapsia keskustelun avulla erilaisuuden hyväksymiseen.	4,64	4,28	4,63
Pohdin omia arvojani ja asenteitani sekä kehitän työskentelytapojani tiedostamieni arvojen ja asenteiden pohjalta.	4,56	4,146	4,56

Sisältöalueen **Sitoudun kirkon varhaiskasvatuksen arvoihin. Ilmennän toiminnallani kirkon omaa arvopohjaa ja kristillisen uskon keskeisistä sisällöistä lähteviä tavoitteita** osaamisen taso (ka. 4,48) nousee kaikki osaamisen sisältöalueet huomioiden

koko osaamiskartoituksen korkeimmaksi. Tuloksen perusteella voidaankin todeta lastenohjaajien sitoutuneen kirkon arvoihin ja kristillisestä uskosta nouseviin tavoitteisiin erinomaisen vahvasti. Tämä on erittäin tärkeä tekijä koko kirkon varhaiskasvatuksen laadun ja merkittävyyden perustana. Tuloksen voidaan nähdä viestivän myös rekrytoinnin onnistuneisuudesta sekä koko työyhteisön ammatillisuutta ja identiteettiä vahvistavan toiminnan laadusta.

Osa-alueen sisältöalueista osaamisen taso (ka. 3,85) jää heikommaksi sisältöalueella **Toteutan varhaiskasvatuksen uskontokasvatusta ja esiopetuksen katsomuskasvatusta**. Osaamisen tason keskiarvo on hyvä, mutta jälleen huomionarvoista on osaamisen kohdalla ilmenevä hajonta. Tämä todennäköisesti johtuu siitä, että koska vastaajat olivat seurakuntien palveluksessa olevia lastenohjaajia, niin he eivät voikaan omaan työhönsä kuuluvana toteuttaa varhaiskasvatuksen uskontokasvatusta tai esiopetuksen uskontokasvatusta, vaan ainoastaan tukea niitä toteuttavaa päivähoidon ja esiopetuksen henkilöstöä.

Vastaava seikka on havaittavissa tarkasteltaessa laajemmin osaamista edustavaa osa-alueita eli **Uskontokasvatuksellinen yhteistyö ja mentorointi**.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
USKONTOKASVATUKSELLINEN YHTEISTYÖ JA MENTOROINTI	3,92	3,42	4,1
Toteutan yhteistyössä VASU -asiakirjan mukaista kokonaisvaltaista kasvatuserittelyä.	4,05	3,57	4,24
Toteutan ja kehitän dialogisuutta ja mentorointia varhaiskasvatuksen uskontokasvatuksessa.	3,73	3,06	3,94
Tuen päivähoidon itsensä toteuttamaa uskontokasvatusta sekä uskonnollis-katsomuksellista orientaatiota.	3,66	3,25	3,92
Sovellan tietoa yhteiskunnan varhaiskasvatuksen ja kirkon varhaiskasvatuksen yhteistyöstä sekä hallinnollisista päätöksistä ja suunnitelmista erityisesti uskontokasvatuksen näkökulmasta.	3,74	3,2	3,91
Tiedostan eron kirkon kristillisen kasvatuksen ja yhteiskunnan uskontokasvatuksen välillä.	4,42	4,04	4,47

Uskontokasvatuksellinen yhteistyö ja mentorointi – osaamisen taso (ka. 3,42) on melko hyvä ja painoarvo (ka. 3,92) sekä tavoitetaso (ka. 4,1) ovat korkeat. Osaamisen tason sisällä lastenohjaajien osaamisessa on kuitenkin runsaasti hajontaa ja monien kohdalla useiden sisältöalueiden osaaminen jää tasoille yksi ja kaksi. Sisältöalueen **Tuen päivähoiton itsensä toteuttamaa uskontokasvatusta sekä uskonnollis-katsomuksellista orientaatiota** kohdalla myös osaamisen painoarvon kohdalla on suurta hajontaa, useiden lastenohjaajien arvioidessa sisältöalueen painoarvoltaan vain tasolle yksi. Tältä osin syyt linkittyvät oletettavasti juuri seurakuntien erilaisiin toimintatapoihin sekä lastenohjaajien työnkuvien eroihin. Myös vastaajien kommentit todentavat näitä eroja ja myös hyvin erilaisia kokemuksia.

”En ole työssäni tehnyt yhteistyötä päiväkotien kanssa uskontokasvatuksen näkökulmasta.”

”Omassa seurakunnassani ei suuremmin mentoroida erikseen. Seurakunnassani lastenohjaajat menevät kerran kuussa päiväkoteihin pitämään pyhäkoulun tapaisen tuokion, jossa kerrotaan kirkkovuoden tapahtumista ja raamatunkertomuksista.”

”Meillä toimii päiväkerhot ja perhekerhot yhteistyössä kunnan kanssa. Tämä yhteistyö on toiminut todella hyvin. Lastenohjaajana minulla on työpari kunnan päivähoidosta, muutoin työtä joutuisi tekemään yksin. Myös perheet ovat ottaneet tämän yhteistyön hyvin vastaan. Kristillinen kasvatusta toteutuu kerhoissamme yhtä lailla, vaikka toiminta on yhteistä kunnan varhaiskasvatuksen kanssa. Tällaista mallia voin suositella muuallekin pienille paikkakunnille!”

Vaikuttaakin, että uskontokasvatuksellinen yhteistyö esimerkiksi päivähoiton kanssa on alue, jossa olisi edelleen tilaa ja mahdollisuuksia innovatiivisille toimintamalleille sekä varmasti myös kysyntää lastenohjaajien ammattitaidolle. Kaikkien lastenohjaajien tämän hetken osaamisen taso tai näkemys toiminta-alueen merkityksestä ja mahdollisuuksista osana kirkon lastenohjaajien työtä ei tätä kuitenkaan parhaalla mahdollisella tavalla mahdollista ja tue.

Kristillisen kasvatuksen ja kasteopetuksen sisällön tunteminen edustaa osaamisen osa-alueena kirkon varhaiskasvatuksen perimmäisiä lähtökohtia toteuttavaa keskeisintä sisältöä. Osa-alueen painoarvo (ka. 4,67), osaamisen taso (ka. 4,15) sekä tavoitetaso (ka. 4,58) määrittyivätkin kaikki varsin korkeiksi.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
KRISTILLISEN KASVATUKSEN JA KASTEOPETUKSEN SISÄLLÖN TUNTEMINEN	4,67	4,15	4,58
Hallitsen kristinuskon keskeisimmän sisällön.	4,78	4,41	4,76
Toteuttamani kristillisen kasvatuksen lähtökohtina ovat lapsen oma kokemus tärkeydestään Jumalalle, osallisuus seurakuntaan, kuuluminen perheeseen ja sukupolvien ketjuun sekä hyväksytyksi tuleminen omanlaisena itsenään.	4,88	4,44	4,77
Käytän monipuolisesti työni kannalta keskeistä kristinuskon ja Raamatun sisältöä, esim. lapsityössä keskeisiä Raamatun kertomuksia	4,76	4,41	4,72
Toteutan varhaiskasvatusta Lapset seurakuntalaisina -asiakirjan sisältöjen mukaisesti.	4,17	3,55	4,2
Toteutan kirkon varhaiskasvatusta yhdessä vanhempien ja kummien kanssa kasteopetuksen mukaisesti.	4,5	3,93	4,48

Osaamisen taso arvioitiin lähes kaikkien osa-alueen sisältöalueiden osalta hyvin vahvaksi. Huomionarvoista myös on, että näiltä osin hajonta oli erittäin pientä.

”Tämä on työmme perusasiaa ja tärkeintä pohjaa kaikelle toiminnalle.”

Kohtaamisen kirkko – julkaisussa korostettiin työntekijöiden hengellisen identiteetin kaipaavan tukea. Julkaisun pohdinnoissa todettiin uskon perusteista käytävän keskustelun edellyttävän kirkon työntekijöiltä oman perinteen vahvaa tuntemista. Raamattu ja tunnustus tulee tuntea ja niitä tulee kyetä soveltamaan perustyössä. Myös julkaisussa Haastettu kirkko korostettiin, että kirkon tulee kiinnittää erityistä huomiota omien työntekijöiden hengellisen identiteetin vahvistamiseen, sillä yhä harvemmalla kirkon tehtäviin valmistuvalla nähtiin olevan yhteys seurakuntaan ennen valmistumistaan. Lastenohjaajien osaamiskartoituksen perusteella lastenohjaajat itse kokevat osaamisensa näiltä osin hyvin vahvaksi ja siten heidän valmiutensa vastata esille nostettuihin haasteisiin näyttäytyy varsin positiivisena. Tulokset viestivät tältä osin myös niin peruskoulutuksen kuin täydennyskoulutuksen laadusta sekä onnistuneesta rekrytoinnista ja ammatti-identiteettiä vahvistavasta työkultuurista.

Lievän, mutta samalla huomionarvoisen, poikkeaman osa-alueeseen tuo sisältöalue **Toteutan varhaiskasvatusta Lapset seurakuntalaisina -asiakirjan sisältöjen mukaisesti**. Osaamisen taso (ka. 3,55) on sinällään tavoitteiden suuntainen, mutta

yllättäen aineisto sisältää myös tasolle yksi ja kaksi sijoittuvia osaamisen tason arvioita sekä myös yksittäisiä tasolle yksi asettuvia painoarvon määrittämiä.

”En ole kuullutkaan Lapset seurakuntalaisina -asiakirjasta.”

”En ole nähnyt lapset seurakuntalaisina -asiakirjaa lainkaan.”

Näiltä osin voidaan varsin yksiselitteisesti todeta työyhteisön sisäisen viestinnän ja kehittämistoiminnan epäonnistuneen. Myöskään lastenohjaajien henkilökohtainen ammatillisen osaamisen ylläpito ja kehittäminen eivät toteudu tavoitteiden mukaisesti.

Kristillisen kasvatuksen toteuttaminen osa-alue liittyy monipuolisen pedagogisen osaamisen kristillisen kasvatuksen toiminnalliseksi perustaksi.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
KRISTILLISEN KASVATUKSEN TOTEUTTAMINEN	4,51	3,93	4,52
Tunnen lapsen kehitykselliset valmiudet käsitellä hengellisiä asioita ja tiedostan lapsen hengellisen herkkyyden.	4,57	3,92	4,57
Suunnittelen ja toteutan lapsen hengellistä kasvua tukevaa toimintaa, jossa elämyksellisyys, kokemukset ja tieto yhdessä rakentavat lapsen kristillistä identiteettiä.	4,64	4,07	4,63
Käytän luovasti ja monipuolisesti kristillisen kasvatuksen materiaaleja ja menetelmiä vaihtelevissa työtilanteissa ja työympäristöissä.	4,54	4,13	4,6
Luon esteettisen ja elämyksellisen kristillisen varhaiskasvatusympäristön. Vahvistan toiminnallani pyhyden ja kauneuden arvojen toteutumista.	4,47	3,84	4,46
Hallitsen kokonaisvaltaisen musiikillisen ilmaisun työtapoja ja ymmärrän niiden kasvatuksellisen merkityksen. Sovellan työssäni lasten hengellisen musiikin osaamista.	4,38	3,61	4,37
Sovellan aisteihin liittyvää pedagogiikkaa sekä taiteellisia ja ilmaisullisia menetelmiä kirkon varhaiskasvatuksessa ja symbolimaailman käsittelyssä. (mm. kerronnan perinne, godly play, lattiakuvat, rukoushelmet, flanelot, kirkkopedagogiikka ja teema-alkut)	4,48	3,98	4,55
Toteutan lapsen osallisuutta vahvistavaa kristillistä kasvatusta siten, että lapsi saa mahdollisuuden ilmaista itseään, ajatuksiaan ja tunteitaan hänelle luontaisella tavalla.	4,57	4,02	4,53
Ymmärrän ympäristökasvatuksen merkityksen kirkon varhaiskasvatuksessa ja toteutan sitä toiminnassani. Vahvistan lapsen ympäristöön liittyviä kokemuksia, elämyksiä, tietoja ja taitoja sekä vastuullisuutta ja osallisuutta luomakunnasta.	4,43	3,87	4,43

Lastenohjaajat asettavatkin osa-alueen ja sen sisältöalueiden painoarvot sekä tavoitetasot erittäin korkeiksi. Myös lastenohjaajien osaamisen taso nousee sisältöalueiden osaamisen arvioinneissa hallitsevasti tavoitteiden mukaiseksi tai vahvaksi.

”On onni, että srk:ssamme kaikki lastenohjaajat saavat osallistua messuihin. Lisäksi on esim. minimessu perhekerhon yhteydessä, joten lapsiryhmänä saamme osallistua viikolla tähän!”

”Erityisesti iltapäiväkerhossa arvot ovat varsin usein pohdinnassa: lapset oma-aloitteisesti sanoittavat asioita uskostaan ja asioista on helppo keskustella. Oma oppimispäiväkirja on arvokas väline!”

”Työpari mahdollistaa paljon. Kirjastosta saa paljon materiaalia tähän, eikä tarvitse taloudellisesti kuluttaa euroakaan”.

”Myös sadut ja erilaiset roolileikit kuuluvat työtapoihini, kun on kyse erilaisuuden hyväksymisestä.”

Osaamisen sisältöalueista **Hallitsen kokonaisvaltaisen musiikillisen ilmaisun työtapoja ja ymmärrän niiden kasvatuksellisen merkityksen. Sovellan työssäni lasten hengellisen musiikin osaamista** (ka. 3,61) näyttäytyy osaamisen suhteen vaihtelevimpana. Enemmistö lastenohjaajista itsearvioi osaamisen tason tavoitteiden mukaiseksi tai vahvaksi.

”Kristillinen lastenmusiikki on saanut paljon uutta hyvää materiaalia viime aikoina (Kirkkomuskari, Uusi Lasten Virsi ym.). Niistä on työssä paljon iloa!”

Samalla kuitenkin merkittävä osa lastenohjaajista kokee osaamisen suhteen myös epävarmuutta ja kaipaa osaamisen vahvistamista.

Vastaavia piirteitä näkyy myös **ympäristökasvatukseen** suuntautuneessa osaamisen sisältöalueessa. Osaamisen taso on keskiarvon näkökulmasta (ka. 3,87) varsin vahva.

”Yhdessä tehdyt metsäretket antavat ympäristökasvatukseen hyvän mahdollisuuden.”

”Luonnossa pidetyt hartaushetket antavat myös lapselle kokemuksia hiljaisuudesta ja pyhyydestä.”

Sisältöalueen osaamisessa esiintyy kuitenkin keskimääräistä suurempaa hajontaa ja osaamisen vahvistamisen tarpeita.

Kaikkinensa lastenohjaajien osaamisvalmiudet toteuttaa kristillistä kasvatusta näyttäytyvät vahvoina ja heillä on myös halu edelleen vahvistaa sekä kehittää osaamistaan. Tämä luokin positiivista kokonaiskuvaa kirkon varhaiskasvatuksen toteutuksen laadusta ja myös lastenohjaajien valmiuksista kehittää uusia ja innovatiivisia kristillisen kasvatuksen toteutuksen muotoja sekä sisältöjä, pitäen samalla kiinni uskon traditioista.

Keskeinen osa-alue hengellisen kasvun tukemisen osaamisessa on **Jumalanpalveluskasvatus ja hengellisen elämän eri muotojen hyödyntäminen**. Lapset seurakuntalaisina – kehittämisasiakirja korostaakin jumalanpalveluskasvatuksen toteutuvan kaikessa kirkon varhaiskasvatustoiminnassa. Lapsen seurakuntalaisina kehittämisen yhtenä tavoitteena on, että lapset otetaan vahvemmin mukaan seurakunnan toiminnan ja jumalanpalveluselämän toteuttajiksi. Lisäksi jumalanpalveluskasvatuksen osalta nähdään tärkeäksi, että pohditaan ja ideoidaan yhdessä, millaista on toimiva jumalanpalveluselämä seurakunnan kokoontuvassa toiminnassa sekä yhteistyössä yhteiskunnan varhaiskasvatuksen kanssa.

Lastenohjaajat määrittelevät **Jumalanpalveluskasvatuksen ja hengellisen elämän eri muotojen hyödyntämisen** painoarvoltaan (ka. 4,26) hyvin merkittäväksi ja osaamisen tavoitetaso (ka. 4,27) on myös korkea. Myös osaamisen taso on hallitsevasti tavoitteiden mukaista tai vahvaa (ka. 3,6).

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
JUMALANPALVELUSKASVATUS JA HENGELLISEN ELÄMÄN ERI MUOTOJEN HYÖDYNTÄMINEN	4,26	3,6	4,27
Ymmärrän jumalanpalveluskasvatuksen osana kokonaisvaltaista kirkon varhaiskasvatusta.	4,4	3,86	4,33
Hyödynnän monipuolisesti jumalanpalveluskasvatuksen ja hengellisen elämän muotoja.	4,12	3,46	4,17
Tuen ehtoolliskasvatuksen kautta lapsia ja perheitä ymmärtämään syvemmin ehtoollisen merkitystä omassa uskonelämässä ja seurakuntayhteydessä.	4,04	3,26	4,1
Vahvistan toiminnallani eri-ikäisten seurakuntalaisten mahdollisuuksia osallistua ja sitoutua kirkon monimuotoiseen jumalanpalveluselämään.	4,19	3,42	4,23
Tunnen jumalanpalvelus- ja ehtoolliskasvatukseen liittyvät keskeisimmät sisällöt ja traditiot sekä sovelnan niitä toiminnassani, esim. kirkkovuoden sisällön osaaminen.	4,54	4,02	4,53

Osaamisen sisältöalue **Tunnen jumalanpalvelus- ja ehtoolliskasvatukseen liittyvät keskeisimmät sisällöt ja traditiot sekä sovellan niitä toiminnassani, esim. kirkkovuoden sisällön osaaminen** nousee osaamisen tason (ka. 4,02) osalta vahvimaksi. Joidenkin sisältöalueiden osalta osaamisen taso jää melko selkeästi tavoitetasoa alemmas. Suurinta hajontaa osaamisen (ka. 3,26) suhteen esiintyi sisältöalueella **Tuen ehtoolliskasvatuksen kautta lapsia ja perheitä ymmärtämään syvemmin ehtoollisen merkitystä omassa uskonelämässä ja seurakuntayhteydessä**. Kaikkien jumalanpalveluskasvatus vaikuttaakin osa-alueelta, jonka sisällä voisi olla kysyntää osaamista vahvistavalle kehittämistoiminnalle.

Yksi kirkon varhaiskasvatuksen ydin painotuksista on perheiden kanssa rakentuva kumppanuus ja yhteinen toiminta. Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirja kiinnittääkin vahvasti huomiota perhelähtöisyyden painoarvoon lastenohjaajan työssä sekä myös perheiden kanssa rakentuvan yhteisyyden kehittämistavoitteisiin ja mahdollisuuksiin.

Perheiden kristillinen kasvatusta asettuukin lastenohjaajien arvioissa painoarvoltaan (ka. 4,19) hyvin tärkeäksi osaamisen osa-alueeksi. Osaamisen taso on hallitsevasti tavoitteiden mukainen tai vahva (ka. 3,55), tosin kaikkien sisältöalueiden osalta hyvin korkealle määriteltyjä tavoitetasoja alhaisempi.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
PERHEIDEN KRISTILLISEN KASVATUKSEN TUKEMINEN	4,19	3,55	4,27
Tuen ja rohkaisen perheitä kristillisen kasvatuksen toteuttamiseen.	4,42	3,85	4,48
Vahvistan toiminnallani kastekumppanuudesta nousevaa kasvatuksellista kumppanuutta.	4,36	3,76	4,39
Tuen perheiden kristillistä kasvatusta elämyksellisesti ja luovasti perheen tarpeet huomioon ottaen.	4,32	3,67	4,39
Sovellan hengellisissä palveluissa ja hengellisen elämän tukemisessa luontevasti verkon ja sosiaalisen median mahdollisuuksia ja toimintapalveluja.	3,64	2,89	3,8

Sisältöalueista vahvinta osaaminen (ka. 3,85) on kohdassa **Tuen ja rohkaisen perheitä kristillisen kasvatuksen toteuttamiseen**, mikä toteuttaa hyvin myös Lapset seurakuntalaisina – kehittämisasiakirjan kehittämisen tavoitteita.

Sitä vastoin kehittämisasiakirjan esille nostamista kehitystavoitteista verkossa ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvan perheille suunnatun yhteistyön vahvistaminen ei saa lastenohjaajien osaamisesta aivan vastaavaa tukea. Sisältöalueen **Sovellan hengellisissä palveluissa ja hengellisen elämän tukemisessa luontevasti verkon ja sosiaalisen median mahdollisuuksia ja toimintapalveluja** osaaminen (ka. 2,89) näyttäytyy hyvin vaihtelevana.

”Lastenkirkko on ihana ympäristö, jota käytetään liian vähän työssä esim. välineiden saatavuuden vuoksi. Oma ipad on ollut monesti mukana kerhoissa!”

”Somen luontainen käyttäminen on helpottanut Facebook sivun ylläpitoa, päivitystä ja mahdollistaa verkkotyön arjessa ilman tukealkoulutusta tms!”

Kokemukset verkkoympäristöistä ja sosiaalisesta mediasta antavat osalle lastenohjaajia erittäin hyvät osaamisvalmiudet sisältöalueelle, mutta suurella osalla lastenohjaajista tavoitteiden mukainen osaaminen edellyttäisi selkeää osaamisen vahvistamista.

Nykyisin lastenohjaajien työnkuvan perusta rakentuu enää harvoin ainoastaan kirkon varhaiskasvatuksen perinteisen kulmakiven eli päiväkerhotyön ympärille. Lastenohjaajien varhaiskasvatuksellisiin toimintaympäristöihin kuuluvatkin kiinteästi mm. perhekerhot, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä yhteiskunnan varhaiskasvatuksen kanssa tehtävä yhteistyö. Osaamiskartoituksen perusteella lastenohjaajat tiedostavatkin toimintaympäristön moninaisuuden merkityksen kristillisessä kasvatuksessa (ka. 4,49).

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
KRISTILLINEN KASVATUS ERI TOIMINTAYMPÄRISTÖISSÄ	4,49	3,99	4,52
Tunnen kirkon varhaiskasvatustyön kokonaisuuden.	4,48	3,88	4,5
Suunnittelen ja toteutan kristillistä kasvatusta luovasti vaihtelevissa työtilanteissa ja työympäristöissä, kuten päiväkerho, perhekerho, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta tai yhteistyö yhteiskunnan varhaiskasvatuksen kanssa.	4,5	4,09	4,54

Myös osaamisvalmiuksien näkökulmasta lastenohjaajien kristillisen kasvatuksen osaaminen (ka. 3,99) on kehittynyt toimintaympäristöjen ja sisältöjen moninaistumisen edellyttämällä tavalla.

Kohtaamisen kirkko – julkaisu kannustaa työalakohtaisen ja työntekijäkeskeisen asioiden tarkastelun sijaan monialaiseen ja kokonaisuuden huomioon ottavaan strategiseen työhön. Painopisteitä tulee tarkastella siten, että seurakunnan elämän osa-alueet otetaan kattavasti huomioon. Yksi ulottuvuus tähän on kirkon kasvatuksen elämäntapa-ajattelua korostava linjaus. Linjaus ohjaa työntekijöitä vahvistamaan yhteisen työn näkökulmaa sekä edistämään kristillisen kasvatuksen jatkumoa ja kaarta.

Osaamiskartoituksen osa-alueista **Seurakuntien nuoriso- ja rippikoulutyön tunteminen** edustaa näitä kirkon kasvatuksen tavoitteita. Osa-alue jäi painoarvoltaan (ka. 3,1) koko osaamiskartoituksen alhaisimmaksi. Useat lastenohjaajat myös arvioivat osa-alueen sisältöalueet painoarvoltaan vain tasolle yksi. Aineiston perusteella kirkon kasvatuksen linjaamat elämäntapa-ajattelu sekä kristillisen kasvatuksen jatkumo eivät kaikilta osin ole tavoittaneet seurakuntien toimintamalleja ja lastenohjaajien käsityksiä kirkon kasvatuksen tavoitteista ja toteutusmahdollisuuksista.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
SEURAKUNTIEN NUORISO- JA RIPPIKOULUTYÖN TUNTEMINEN	3,1	2,68	3,29
Sovellan tietämystäni kristillisen kasvatuksen jatkumosta nuoriso- ja rippikoulutyössä.	3,1	2,69	3,27
Hallitsen kirkon varhaisnuoriso-, nuorisotyön ja rippikoulusuunnitelman keskeisimmän sisällön ja toimintaperiaatteet. Tuen toiminnallani kasvatuksen kaaren toteutumista ja jatkumoa eri kasvatustoimintojen välillä.	3,1	2,67	3,31

Lastenohjaajien osaamisessa näkyi osa-alueen sisältöalueilla melko runsaasti kehittämishaasteita, sillä myös osaamisen taso asettui melko laajalti tasolle yksi. Tosin suuri osa osaamisensa tasolle yksi ja kaksi arvioineista lastenohjaajista oli asettanut myös osaamisensa tavoitetason samoille tasolle.

Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirjassa todetaan perheiden kaipaavan yhä useammin keskusteluyhteyttä ja sielunhoidollista tukea. Tällöin tarvitaan diakonista työtettä sekä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja diakonian työntekijöiden välillä.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
DIAKONINEN JA SIELUNHOIDOLLINEN OSAAMINEN	3,38	2,74	3,48
Sovellan toiminnassani diakonian ja sielunhoidollisen lähestymistavan periaatteita.	3,37	2,81	3,53
Toteutan diakonista ja sielunhoidollista toimintaa lähtökohtinani lasta ja perhettä tukeva vuorovaikutus, lapsen ja koko ympäröivän kontekstin huomioiminen sekä hengellisyys. Sovellan toiminnassani erilaisia sielunhoidon tapoja monipuolisesti.	3,39	2,67	3,44

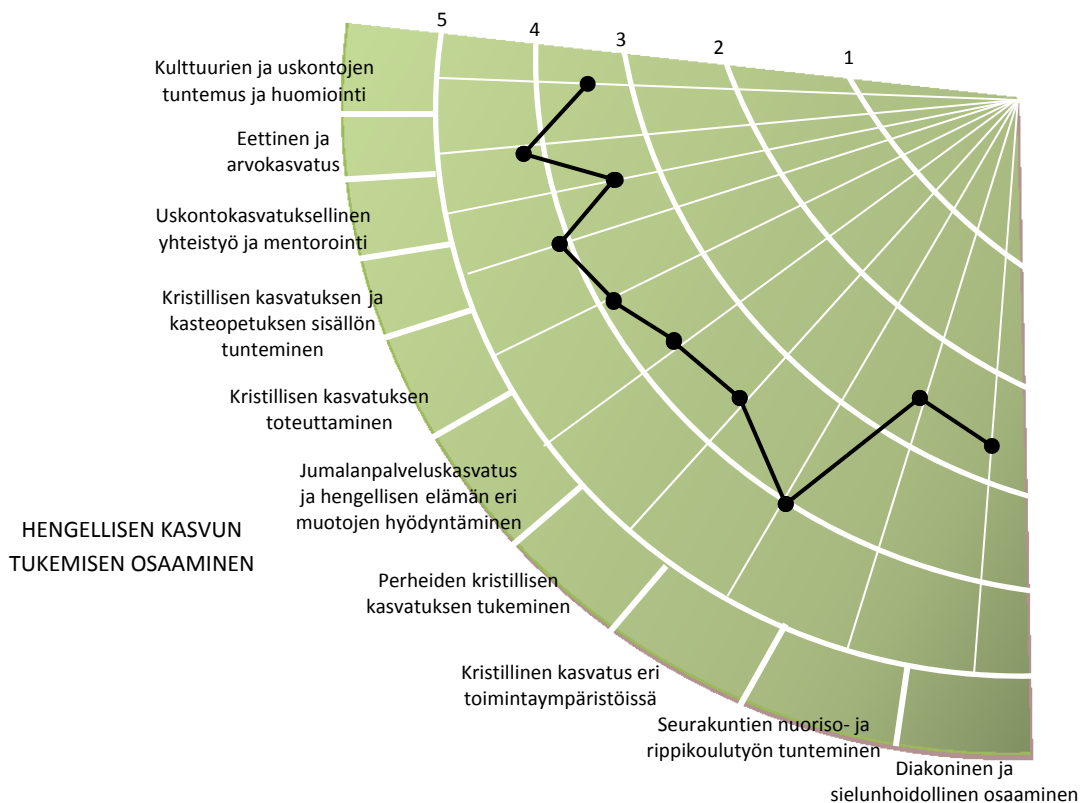
Merkittävä osa lastenohjaajista kokee aineiston perusteella epävarmuutta **Diakonisen ja sielunhoidollisen osaamisen** – alueella (ka. 2,74), sillä vastauksissa esiintyy melko runsaasti tasoille yksi ja kaksi sijoittuvia itsearvioita. Samalla myös sisältöalueiden painoarvo ja osaamisen tavoitetaso arvioidaan melko useasti alhaiseksi. Diakonisen työtteen ja sielunhoidollisen toiminnan toteutuminen tavoitteiden mukaisesti edellyttääkin osa-alueen vahvempaa huomiointia seurakuntien kehittämistoiminnassa.

YHTEENVETO: **HENGELLISEN** KASVUN TUKEMISEN OSAAMINEN

Kirkon varhaiskasvatuksen perustana on kirkon luovuttamaton ja pysyvä perustehtävä eli kaste ja kasteesta nouseva lapsen oikeus kristilliseen kasvatukseen. Kuitenkin myös tämä perustehtävä elää osana alati muuttuvaa ja kehittyvää maailmaa. Kirkon tulee kyetä sovittamaan yhteen muuttumaton sanomansa ja muuttuva toimintaympäristö. Erityiseksi haasteeksi on nostettu mm. perheiden ja kotien uskonnollisen kasvatuksen tukeminen. On myös nähty, että kirkon tulisi kiinnittää yhä vahvemmin huomiota myös omien työntekijöiden hengellisen identiteetin vahvistamiseen.

Osaamistutkimuksessa lastenohjaajan ammatti-identiteetin ydintä edustava **Hengellisen kasvun tukemisen osaaminen** nousee painoarvoltaan (ka. 4,1) sekä osaamisen tavoitetasoltaan (ka. 4,17) korkeaksi. Osaamisen taso (ka. 3,57) ei lastenohjaajien itsearvioinneissa aivan tavoita asetettua tavoitetasoa.

Osaamisen taso hengellisen kasvun tukemisen osaamisen eri osa-alueilla.

Alueen osa-alueiden välillä esiintyy osaamisen tasossa selkeitä eroja. **Kristillisen kasvatuksen ja kasteopetuksen sisällön tunteminen** edustaa osaamisen osa-alueena lastenohjaajan osaamisen keskeisintä sisältöä. Osa-alueen painoarvo (ka. 4,67), osaamisen taso (ka. 4,15) sekä tavoitetaso (ka. 4,58) määrittyivät kaikki varsin korkeiksi. Myös **Kristillisen kasvatuksen toteuttaminen** osa-alueen sisältöalueet asettuivat painoarvoiltaan sekä osaamisen tasoltaan korkeiksi. Osa-alueen sisältöalueiden osalta osaamisen kehittämisen tarpeet nousivat selkeimmin esille **musiikillisen ilmaisun työtapoihin** sekä **ympäristökasvatukseen** kohdentuvien sisältöalueiden kohdalla.

Eettinen ja arvokasvatus nousee selkeäksi lastenohjaajan osaamisen vahvuusalueeksi (ka. 4,19). Osa-alue on myös painoarvoltaan (ka. 4,57) yksi merkittävimmistä. Sisältöalueen **Sitoudun kirkon varhaiskasvatuksen arvoihin. Ilmennän toiminnallani kirkon omaa arvopohjaa ja kristillisen uskon keskeisistä sisällöistä lähteviä tavoitteita** osaamisen taso (ka. 4,48) nousi kaikki osaamisen sisältöalueet huomioiden koko osaamiskartoituksen korkeimmaksi.

Lastenohjaajien osaamisvalmiudet **Perheiden kristillisen kasvatuksen tukemiseen** ovat pääosin toiminnan tavoitteiden mukaiset. Poikkeuksen muodostaa **verkkoympäristöjen ja sosiaalisen median hyödyntämiseen** kytkeytyvä osaamisen sisältöalue.

Jumalanpalveluskasvatukseen kohdentuneet osaamisen sisällöt näyttävät myös osittain alueena, jonka kohdalla voisi olla tarvetta osaamista vahvistavalle kehittämistoiminnalle.

Kaikkien lastenohjaajien osaamisvalmiudet toteuttaa kristillistä kasvatusta näyttävät vahvoina ja heillä on myös halu syventää sekä kehittää osaamistaan. Lastenohjaajat ovat myös vahvasti sitoutuneet kirkon arvoihin ja kristillisestä uskosta nouseviin tavoitteisiin.

Kulttuurien ja uskontojen tuntemus ja huomiointi on itsearviointien perusteella osaamisen suhteen haasteellinen, koska osaamisen tasossa on suurta hajontaa. Erityisesti sisältöalue **Käytän työssäni tietoa erilaisten kulttuurien ja uskontojen piirteistä ja tavoista** sisältää runsaasti tasoille yksi ja kaksi sijoittuvia vastauksia.

Uskontokasvatuksellinen yhteistyö ja mentorointi on myös osaamiskokonaisuus jonka sisällä esiintyi runsaasti vaihtelua. Uskontokasvatuksellinen yhteistyö esimerkiksi päivähoidon kanssa on alue, jossa vaikuttaisi olevan edelleen tilaa toiminnan kehittämiseksi sekä lastenohjaajien osaamisen vahvistamiselle.

Osa-alue **Seurakuntien nuoriso- ja rippikoulutyön tunteminen** jää painoarvoltaan (ka. 3,1) koko osaamiskartoituksen alhaisimmaksi. Useat lastenohjaajat myös arvioivat osa-alueen sisältöalueet painoarvoltaan vain tasolle yksi. Lastenohjaajien osaamisessa näkyy myös melko runsaasti kehittämishaasteita. Kirkon kasvatuksen linjausten korostama kristillisen kasvatuksen jatkumo ei täten kaikilta osin vaikuta tavoittaneen seurakuntien toimintamalleja ja lastenohjaajien käsityksiä kirkon kasvatuksen tavoitteista ja toteutusmahdollisuuksista.

Diakonisen ja sielunhoidollisen osaamisen – alueella (ka. 2,74) vastauksissa esiintyi melko runsaasti tasoille yksi ja kaksi sijoittuvia itsearvioita. Diakonisen työtteen ja sielunhoidollisen toiminnan toteutuminen tavoitteiden mukaisesti edellyttääkin osa-alueen vahvempaa huomiointia seurakuntien kehittämistoiminnassa.

Kaikkien lastenohjaajat jäsentävät Hengellisen kasvun tukemisen osaamisen alueella ammatillisuutensa selkeimmin kasteopetuksen ja siitä nousevan kristillisen kasvatuksen sekä eettisen ja arvokasvatuksen toteuttamisen ympärille. Näiltä osin lastenohjaajien ammatillinen identiteetti ja osaaminen ovat hallitsevasti erittäin vahvalla perustalla. Lastenohjaajat ovat sitoutuneet kirkon varhaiskasvatukseen.

Alueen perinteisestä ytimestä hieman etäämmällä olevat osaamisen alueet ja sisällöt näyttävät taas haasteellisempina. Tämä on havaittavissa niin yhteiskunnan suuntaan kohdentuvan uskontokasvatuksellisen yhteistyön sekä toiminnallisen ja sisällöllisen osaamisen suhteen, kuin myös kirkon sisällä toimintaympäristöjen rajoja ja työaloja uudella tavalla määrittelevien osaamissisältöjen kohdalla.

Työalakohtaista toimintakulttuuria sekä toimintaympäristöjä koskevaa ajattelua uudistavat toimintamallit, käsitykset ja osaamisvalmiudet ovat aineiston perusteella vielä monilta osin rakentumisvaiheessa.

YHTEISÖLLINEN JA YHTEISKUNNALLINEN OSAAMINEN

Kirkon varhaiskasvatus elää ja kehittyy osana ympäröivän yhteiskunnan ja erityisesti perheiden ja lasten elämän muutoksia sekä haasteita. Yhteisöllisyys ja yhteistyö ovatkin tärkeitä tämän päivän kirkkoa ja kirkon työntekijöitä suuntaavia lähtökohtia. Kirkon varhaiskasvatuksen osalta keskeistä on nähdä kirkon varhaiskasvatuksen asema ja mahdollisuudet osana seurakunnan edustaman alueen laajempaa lasten ja perheiden hyvinvointia tukevaa toimijoiden ja palveluiden kokonaisuutta. Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirja korostaakin yhteistyön ja verkostoitumisen tärkeyttä niin kirkon ja alueen muiden toimijoiden välillä kuin myös seurakunnan sisällä eri toimintamuotojen välillä. Myös mm. Meidän kirkko – kasvamme yhdessä – kasvatuksen linjaukseen liittyvässä Marja Pesosen kirjoituksessa korostetaan kasvatuksen merkitystä perustehtävänä, ei työalana. Yhä enemmän tuleekin pyrkiä kaikkien perustehtävien yhtäaikaiseen, monipuoliseen, rikkaaseen toteutumiseen. Lapsen seurakuntalaisina – kehittämissasiakirjan mukaan vuorovaikutus ja yhteistyö työntekijäryhmien kesken sekä seurakunnan luottamushenkilöiden kanssa on kuitenkin edelleen paikoitellen vähäistä. Viitteitä asiasta antoivat myös osaamiskartoituksen edellisessä osiossa esille nousseet haasteet liittyen lastenohjaajien osaamisvalmiuksiin kirkon kasvatustoimintojen eri alueiden suhteen.

Oman vaikutuksen yhteisöllisyyden, yhteistyön ja kirkon lastenohjaajien ammatillisuuden muotoutumiseen tuovat myös sekä yhteiskuntaa kokonaisuudessaan, että kirkkoa erityisesti haastavat rakenteelliset muutosprosessit. Kohtaamisen kirkko – julkaisussa pohditaankin, miten kuntarakenteen mahdolliset muutokset, niukkeneva talous ja mahdolliset lainsäädännölliset muutokset haastavat kirkkoa etsimään toiminnallisesti mielekkäitä ja taloudellisesti kestäviä rakenteita. Tämä peilautuu varsin suoraan työaloja ja työntekijöiden työnkuvia sekä osaamisvaatimuksia koskeviin kehittämistavoitteisiin.

Toimintaympäristön haasteet edellyttävätkin lastenohjaajilta vahvaa **Ammattietiikkaa ja kehittävää työtettä**.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
AMMATTIETIIKKA JA KEHITTÄVÄ TYÖOTE	4,59	4,14	4,56
Toimin työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säästösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa.	4,61	4,26	4,56
Osoitan kykyä kehittyä ja muuttaa asenteitani.	4,55	4,06	4,53
Arvioin ja kehitän toimintaani siitä saadun palautteen pohjalta.	4,61	4,1	4,58

Aineiston perusteella lastenohjaajat tiedostavat tämän osaamisen osa-alueen merkityksen (ka. 4,14) osana vahvaa ammatillisuutta. Sisältöalueiden painoarvot, osaamisen tasot ja tavoitetasot ovat hyvin tasapainoiset ja vahvat. Sisältöalue **Arvioin ja kehitän toimintaani siitä saadun palautteen pohjalta** yhdistää osaamisen luontevasti osittain myös Lapsivaikutusten arvioinnin lähtökohtiin ja tavoitteisiin.

”Palaute (lapsilta, vanhemmilta ja työkavereilta) on työmme tärkeä kompassi.”

”Lapset itse saavat kehittää ja vaikuttaa toimintaan. Kerään aktiivisesti palautetta lapsilta itseltään.”

Kaiken kaikkiaan toiminnan ja osaamisen järjestelmällinen ja eteenpäin suuntaava kehittäminen ovat käynnissä olevien muutoshaasteiden keskellä ensiarvoisen tärkeitä lähtökohtia. Julkaisussa Haastettu kirkko todetaankin kirkon henkisen ja taloudellisen rakennemuutoksen koettelevan monin tavoin kirkon palveluksessa olevien voimavaroja. Tällaisissa olosuhteissa henkilöstö- ja kehittämistoiminnassa ammatillisen osaamisen vahvistaminen ja kehittävän työtteen tukeminen nähdään erityisen tärkeänä.

Kirkon rekrytointistrategian keskeisenä tavoitteena korostuu kirkon toiminnan kannalta riittävä, ammattitaitoinen ja kirkon työhön sitoutunut henkilöstö. Sisältöalueen **Toimin työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säästösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa** sama painoarvo (ka. 4,61), asetettu

tavoitetaso (ka. 4,56) sekä itsearvioiden kautta määrittynyt osaamisen taso (ka. 4,26) tukevat tältä osin kirkon strategisia tavoitteita.

Kuten jo aiemmin on todettu, työn ja osaamisen rakentumisen osalta yhteistyö, yhteisöllisyys ja monialaisuus vaikuttavat olevan tulevaisuuden avainsanoja. Kirkko 2020 – tulevaisuusselonteko painottaa osaamistarkasteluissaan moniammatillisuuden ja moniosaamisen vaatimusten voimistumista. Kirkon varhaiskasvatuksen osalta vastaavat näkökulmat korostuvat Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirjan pohdinnoissa.

Lastenhojaajien osaamisen tarkasteluissa näkökulmaa todentaa osa-alue **Monialainen yhteistyö ja vuorovaikutusosaaminen**. Osa-alueen saama painoarvo (ka. 4,48) nousee varsin korkeaksi. Painoarvo on korkea läpäisevästi kaikkien sisältöalueiden osalta.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
MONIALAINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUSOSAAMINEN	4,48	3,93	4,47
Toimin rakentavasti ja aktiivisesti vuorovaikutustilanteissa, sekä vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa.	4,67	4,1	4,63
Ilmaisen selkeästi asiani ja tuon rakentavasti esille erilaisia näkökantoja.	4,49	3,77	4,47
Toimin aloitteellisesti, suunnitelmallisesti ja vastuullisesti yhteistyöverkostoissa.	4,43	3,91	4,44
Tuen ja autan muita työssään edistäen yhteisöllisyyttä, työviihtyvyyttä ja yhdessä oppimista.	4,49	3,93	4,48
Hyödynnän myös muiden ammattitaitoa ja kokemusta.	4,48	4,02	4,46
Tunnen kirkon eri työalat ja toteutan työalat ylittävää yhteistyötä.	4,31	3,82	4,33

Myös osaamisen tavoitetaso on osa-alueella läpäisevästi korkea ja osaamisen taso näyttäytyy hallitsevasti tavoitteiden mukaisena tai vahvana.

”Mielestäni yhteistyö eri työalojen kesken on välttämätöntä. Koen sen tärkeänä ja arvokkaana. Myös lapsille ja perheille on hyvä, että he oppivat tuntemaan muitakin seurakunnan työntekijöitä kuin lastenhojaajan.”

Osaamisen tason suhteen hajonta on suurinta sisältöalueella **Tunnen kirkon eri työalat ja toteutan työalat ylittävää yhteistyötä**. Osaamisen painoarvo, taso sekä tavoitetaso ovat kuitenkin tässä eri työaloja ja niihin kytkeytyvää yhteistyötä yleisemmällä tasolla käsittelevässä sisältöalueessa määritelty selkeästi korkeammalle kuin aiemmassa, erityisesti kirkon kasvatuksen jatkumoa ja kasvatustoimintoja koskevassa kohdassa. Tässä voidaankin nähdä olevan jonkin asteinen ristiriita. Lastenohjaajan työnkuvan kannalta eri kasvatustoimintoihin kohdentuvat osaamismääritykset lienevät kuitenkin merkittävämmät.

Lähtökohtaisesti lastenohjaajien valmius niin asennoitumisen, kuin osaamisvalmiuksien osalta näyttäytyy joka tapauksessa tämän osa-alueen ja sen sisältöalueiden analyysin kautta positiivisena.

Myös osaamisen alue **Terveydestä, turvallisuudesta ja toimintakyvystä huolehtiminen** osoittautui kaikkienensa varsin merkittäväksi ja osaamisen suhteen tavoitteiden mukaiseksi tai vahvaksi.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
TERVEYDESTÄ, TURVALLISUUDESTA JA TOIMINTAKYVYSTÄ HUOLEHTIMINEN	4,53	3,87	4,52
Järjestän toimintaympäristön motivoivaksi, liikkumiselle esteettömäksi ja lapsen itsenäistä toimintaa ja erityistarpeita tukevaksi.	4,42	3,9	4,42
Työskentelen ergonomisesti oikein. Olen sitoutunut ylläpitämään ja kehittämään työkykyäni.	4,62	3,63	4,53
Huolehdin henkisestä ja hengellisestä hyvinvoinnistani.	4,67	3,85	4,6
Osaan itsenäisesti toteuttaa henkilökohtaista kehityssuunnitelmaani ja arvioida ammatillista kasvuani työssä.	4,43	3,9	4,46
Pystyn tunnistamaan työryhmän työkykyä uhkaavia tekijöitä ja ohjaamaan työryhmää työssä ilmenevien ongelmien ratkaisussa.	4,12	3,36	4,2
Ennakoin vaaratilanteita ja huolehdin lasten turvallisuudesta. Suunnittelen yhdessä muiden kanssa turvallista ympäristöä lapselle.	4,72	4,19	4,69
Hallitsen vaadittavat ensiapu- ja hygieniataidot. Tiedän, miten toimitaan kriisitilanteissa turvallisuusohjeiden mukaisesti.	4,76	4,27	4,77

Sisältöalueista painoarvoltaan merkittävimmäksi (ka. 4,76) koettiin alue **Hallitsen vaadittavat ensiapu- ja hygieniataidot. Tiedän, miten toimitaan kriisitilanteissa turvallisuusohjeiden mukaisesti.** Myös osaamisen taso (ka. 4,27) oli osa-alueen vahvinta. Sisältöalueen **Työskentelen ergonomisesti oikein. Olen sitoutunut ylläpitämään ja kehittämään työkykyäni** osaaminen (ka. 3,63) jäi sitä vastoin melko selkeästi asetetusta tavoitetasosta (ka. 4,53). Aihe voisikin olla hyvä huomioida seurakuntien sisäisessä työkykyä ylläpitävässä ja vahvistavassa kehittämis- ja ohjaustoiminnassa.

Osa-alueen heikoimmaksi osaaminen (ka. 3,36) jäi alueella **Pystyn tunnistamaan työryhmän työkykyä uhkaavia tekijöitä ja ohjaamaan työryhmää työssä ilmenevien ongelmien ratkaisussa.**

Kirkon alan työolobarometrissa 2011 korkeimpia arviointeja saivat osiot Saan käyttää kykyjäni ja ammattitaitoani sekä Teen hyödyllistä ja merkityksellistä työtä. Terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä koskevat positiiviset osaamisen arviot ja kokemukset varmasti ovat osaltaan rakentamassa perustaa myös näiltä osin positiivisille tuloksille.

Kirkon varhaiskasvatuksen kulmakiven muodostavat osaavat lastenohjaajat nyt ja tulevaisuudessa. Kirkon rekrytointistrategiassa rekrytointi ymmärretäänkin kokonaisvaltaisesti. Kirkon varhaiskasvatuksen kannalta on tärkeää, että se on vetovoimainen työympäristö sekä kiinnostava koulutusala. Kirkkohallitus onkin käynnistänyt useita rekrytointistrategiaa tukevia toimintakokonaisuuksia ja hankkeita. Ammatillisen koulutuksen ryhmän raportissa on kiinnitetty erityistä huomioita koulutusyhteistyöhön ja mm. harjoittelupaikkojen tarjontaa sekä opiskelijoiden saamaan ohjaukseen.

Lastenohjaajien osaamisvaatimusten kokonaiskuvassa osaamisen aluetta todentaa osa-alue **Oppimisen ohjaus ja osaamisen arviointi.** Osaamistarkasteluissa osa-alueen painoarvo (ka. 4,06) oli varsin korkea ja osaamisen taso (ka. 3,67) tavoitteiden mukaista tai vahvaa, jääden hieman tavoitetasoa (ka. 4,15) alemmas.

Osa-alueen sisältöalueista painoarvo (ka. 3,51), osaamisen taso (ka. 3,0) sekä tavoitetaso (ka. 3,53) olivat selkeästi alimmat sisältöalueella **Osallistun koulutusyhteistyön kehittämiseen.**

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
OPPIMISEN OHJAUS JA OSAAMISEN ARVIOINTI	4,06	3,67	4,15
Tiedän työssäoppimisen ja osaamisen arvioinnin periaatteet sekä tavoitteet.	4,23	3,93	4,29
Suhtaudun myönteisesti opiskelijoiden ohjaukseen ja arviointiin.	4,27	4,03	4,39
Osaan suunnitella tavoitteista ja opiskelijan tarpeista lähtevän työssäoppimisen, näytön tai tutkintotilaisuuden toteutumisen yhdessä opiskelijan ja tutkinnon järjestäjän kanssa.	4,09	3,74	4,26
Osaan suunnitella oman työni siten, että voin ohjata ja arvioida opiskelijaa niin, että opiskelija kokee saavansa tarpeellisen ohjauksen ja pätevän arvioinnin.	4,18	3,78	4,3
Toteutan ohjausta ja arviointia hyödyntäen monipuolisia ja kannustavia ohjauksen ja arvioinnin menetelmiä.	4,09	3,52	4,15
Osallistun koulutusyhteistyön kehittämiseen.	3,51	3	3,53

Koulutusyhteistyön kehittämiseen liittyvän osaamisen suhteen huomionarvoista on osaamisen tason suuri hajonta. Itsearvioissa on varsin tasaisesti edustettuna koko osaamisen tasojen kirjo. Koulutusyhteistyön kehittäminen nousee täten sisältöalueeksi, jonka vahvistaminen asettaa lastenohjaajat, seurakunnat sekä koulutusten järjestäjät yhteisen haasteen eteen.

Myös opiskelijoiden ohjaukseen ja arviointiin kohdentuvien sisältöalueiden kohdalla osaamisen tasossa esiintyy keskimääräistä enemmän hajontaa.

Kirkon varhaiskasvatuksen koulutuksen seurantaryhmän raportissa on erityisesti nostettu esille koulutuksen järjestäjien kokemat haasteet mm. työssäoppimispaikkojen saatavuudessa. Tilanne koetaan tältä osin varsin vakavana. Lisäksi asialla voi olla vaikutuksia kirkon varhaiskasvatuksen vetovoimaan potentiaalisena työnantajana. Tämän haasteen osalta lastenohjaajien osaamispohdinnat antavat kuitenkin positiivisen signaalin, sillä sisältöalue **Suhtaudun myönteisesti opiskelijoiden ohjaukseen ja arviointiin** saa osakseen osa-alueen korkeimmat arviot painoarvon (ka. 4,27), osaamisen tason (ka. 4,03) sekä tavoitetason (ka. 4,39) osalta. Seurakuntien ja koulutuksen järjestäjien yhteistyön kautta lastenohjaajien lähtökohtaisesti positiivinen suhtautuminen tuleekin saada vietyä myös käytännön ratkaisujen tasolle.

Kirkko 2020 – tulevaisuusselonteko jäsentää koko yhteiskuntaa ja sen osana myös kirkkoa koettelevia taloudellisia haasteita. Selonteon mukaan tulevaisuus vaatii kirkon taloudelta joustavuutta ja sopeutumiskykyä sekä yhteisiä ponnisteluja. Samanaikaisesti on tärkeää huolehtia henkilöstöresurssien riittävydestä sekä käytössä olevien resurssien tarkoituksenmukaisesti käytöstä ja kehittämisestä. Haasteisiin vastaaminen edellyttääkin jokaiselta kirkon työntekijältä yhä vahvempaa osaamista myös talouden ja henkilöstön alueella.

Lastenohjaajien osaamiskartoituksessa **Talous- ja henkilöstöosaaminen** koettiin painoarvoltaan (ka. 4,13) tärkeänä ja osaamisen taso oli keskiarvon (3,85) näkökulmasta tavoitteiden mukaista.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
TALOUS- JA HENKILÖSTÖOSAAMINEN	4,13	3,85	4,16
Suunnittelen ja toteutan kirkon varhaiskasvatusta kestäväällä tavalla käytettävissä olevien resurssien puitteissa.	4,198	3,89	4,24
Käytän budjettia työvälineenä.	3,64	3,31	3,67
Otan vastuuta toiminnasta ja sovittujen töiden tekemisestä yhteisvastuullisesti.	4,41	4,23	4,4
Hallitsen työyhteisön ja työtehtävän edellyttämät alaistaidot.	4,26	3,97	4,33

Sisältöalueista vahvin oli alue **Otan vastuuta toiminnasta ja sovittujen töiden tekemisestä yhteisvastuullisesti**. Osaamisen painoarvoa ja tasoja koskevat arviot olivat myös varsin yhteneväiset. Lastenohjaajat myös rakentavat työtänsä taloudellisen tilanteen huomioiden.

”Nykypäivän säästöbudjetilla täytyy osata käyttää luovuutta ja kekseliäisyyttä monissa arkipäivän toiminnoissa.”

Osa-alueen sisältöalueista haastavimmaksi määrittyi alue **Käytän budjettia työvälineenä**. Sisältöalueen painoarvossa (ka. 3,64) ja osaamisen tasossa (ka. 3,31)

korostui myös näkemysten ja osaamisen suuri vaihtelu. Aineisto myös loi kuvaa seurakuntien toimintakulttuuriin liittyvistä haasteista sekä toimintatapojen eroista.

”esimies hoitaa budjetin seurannan”

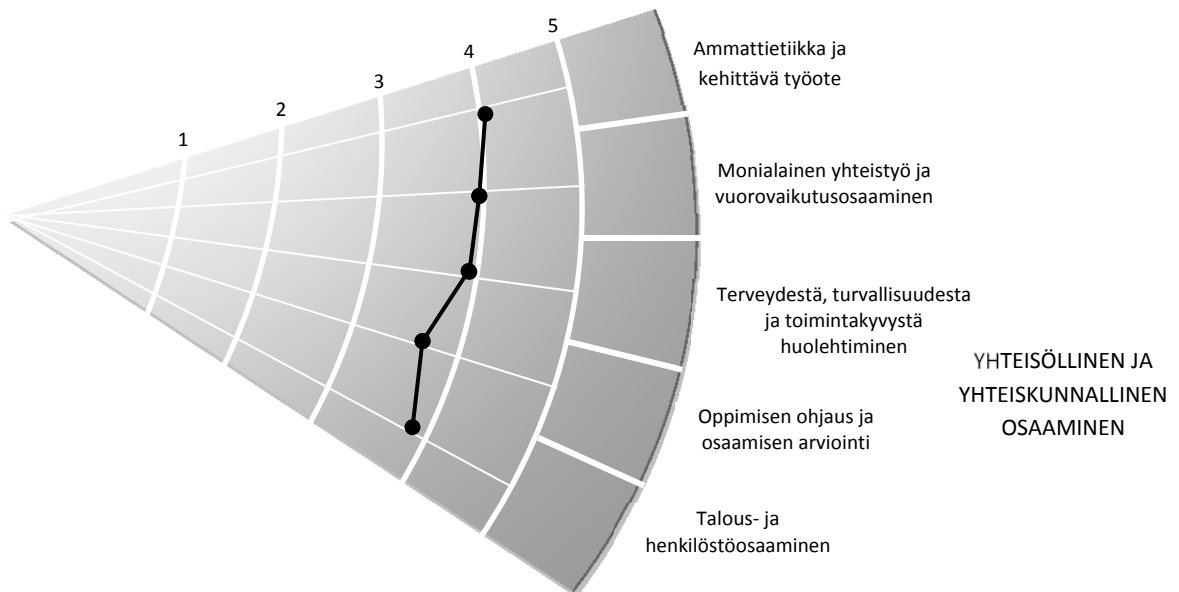
”Esimiehemme ei anna meille budjettia. Olisi hyvä suunnitellaan tietää, minkälaiset resurssit on käytössä, mutta ei.”

Yhteisiin taloudellisiin haasteisiin vastaaminen saisi todennäköisesti tukea, jos myös lastenohjaajien valmiuksia ja mahdollisuuksia taloussuunnittelussa ja – seurannassa vahvistettaisiin. Tältä osin kyse ei ole ainoastaan osaamisen, vaan suuressa määrin myös toimintakulttuurin kehittämishaasteista.

YHTEENVETO: YHTEISÖLLINEN JA YHTEISKUNNALLINEN OSAAMINEN

Yhteistyö ja verkostoituminen ovat tärkeitä kirkon varhaiskasvatusta ja lastenohjaajien työtä tänä päivänä ohjaavia lähtökohtia. Yhteisöllisyyden ja yhteistyön tavoitteet korostuvat kirkon suhteessa alueen muihin toimijoihin sekä myös seurakuntien sisällä eri toimintamuotojen välillä. Työelämän ja koulutusten järjestäjien yhteistyö on puolestaan tuonut alan koulutuksellisen kehittämistyön sekä erilaiset ohjaus- ja arviointitehtävät osaksi lastenohjaajien osaamisvaatimuksia.

Työkulttuurien ja toimintaympäristöjen muutosten rinnalla myös työntekijöiden henkilökohtaiset valmiudet kehittää ja ylläpitää osaamistaan sekä työkykyään ovat nousseet yhä merkittävämmiksi ammatillisuuden osa-alueiksi.

Osaamisen taso yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen osaamisen eri osa-alueilla.

Osa-alueen **Ammattietiikka ja kehittävä työote** sisältöalueiden painoarvot, osaamisen tasot ja tavoitetasot ovat hyvin tasapainoiset ja vahvat. Myös osa-alueen **Monialainen yhteistyö ja vuorovaikutusosaaminen** saama painoarvo (ka. 4,48) nousee kaikkien sisältöalueiden osalta korkeaksi ja osaamisen taso näyttyy hallitsevasti tavoitteiden mukaisena tai vahvana.

Osaamisen alue **Terveydestä, turvallisuudesta ja toimintakyvystä huolehtiminen** osoittautui kaikinensa painoarvoltaan merkittäväksi ja osaamisen suhteen tavoitteiden mukaiseksi tai vahvaksi. Sisältöalueen **Hallitsen vaadittavat ensiapu- ja hygieniataidot. Tiedän, miten toimitaan kriisitilanteissa turvallisuusohjeiden mukaisesti** osaamisen taso (ka. 4,27) oli osa-alueen vahvinta. Sisältöalueen **Työskentelen ergonomisesti oikein. Olen sitoutunut ylläpitämään ja kehittämään työkykyäni** osaaminen (ka. 3,63) jäi sitä vastoin melko selkeästi asetetusta tavoitetasosta (ka. 4,53). Sisältöalue olisi tärkeää huomioida seurakuntien toteuttamassa työkykyä ylläpitävässä ja vahvistavassa kehittämis- ja ohjaustoiminnassa.

Oppimisen ohjaus ja osaamisen arviointi osa-alueen painoarvo (ka. 4,06) oli varsin korkea ja osaaminen (ka. 3,67) näyttöytyi tavoitteiden mukaisena tai vahvana. Koulutusyhteistyön kehittämiseen sekä opiskelijoiden ohjaukseen ja arviointiin kohdentuvien sisältöalueiden kohdalla osaamisen tasossa esiintyy kuitenkin keskimääräistä enemmän hajontaa. Yhteistyön toteuttamisen ja kehittämisen näkökulmasta positiivista on sisältöalueen **Suhtaudun myönteisesti opiskelijoiden ohjaukseen ja arviointiin** osakseen saamat korkeat painoarvon (ka. 4,27), osaamisen tason (ka. 4,03) sekä tavoitetason (ka. 4,39) määritykset. Positiivinen suhtautuminen tuleekin saada vietyä myös käytännön ratkaisujen tasolle.

Myös **Talous- ja henkilöstöosaaminen** koettiin painoarvoltaan (ka. 4,13) tärkeänä ja osaamisen taso oli keskiarvon (3,85) näkökulmasta tavoitteiden mukaista. Osa-alueen haastavimmaksi sisältöalueeksi nousi alue **Käytän budjettia työvälineinä.** Talousosaamisen alueella voisikin olla tarkoituksenmukaista vahvistaa lastenohjaajien osaamisvalmiuksia sekä samalla kehittää vahvemmin myös lastenohjaajia osallistavaa taloussuunnittelun toimintakulttuuria.

ORGANISAATIO - JA KEHITTÄMISOSAAMINEN

Lastenohjaajan neljännen ydinosaamisalueen muodostaa **Organisaatio- ja kehittämisaaminen**. Yhdessä Yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen osaamisen ydinosaamisalueen kanssa organisaatio- ja kehittämisaaminen muodostaa kokonaisvaltaisesti mm. työyhteisötaitoja, osaamisen kehittämistä sekä verkostoyhteistyön vaatimuksia edustavan osaamiskokonaisuuden.

Kohtaamisen kirkko – julkaisussa nostetaan vahvasti esille viestinnän merkitys kaikkien yhteisöjen ja organisaatioiden keskeisenä työvälineenä. Nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää monimuotoista viestintäosaamista, sisällöllistä hallintaa ja valmiutta innovatiiviseen ja aktiiviseen kehittämistyöhön. Onnistunut viestintä vaatii tuekseen kokonaissuunnittelua ja kehittämistä kaikilla tasoilla. Samalla viestinnästä on tullut yhä selkeämmän osa jokaisen kirkon toimijan työnkuvaa. Kohtaamisen kirkko – julkaisussa asetetaan tavoitteeksi, että jokainen kirkon työntekijä, luottamushenkilö ja vapaaehtoinen on osaava viestijä, joka saa tarpeen mukaan tukea viestinnän ammattilaiselta.

Lastenohjaajien osaamistarkasteluissa viestintäosaaminen korostuu osa-alueessa **Seurakunnan palveluiden viestintä ja markkinointi**. Osa-alueen keskimääräinen osaamisen taso (ka. 3,01) ei nouse kokonaiskuvassa erityisen vahvaksi.

Osa-alueen sisältöalueiden kohdalla korostuu myös sekä painoarvojen, että osaamisen tason arvioiden osalta näkemysten ja osaamisen tason suuri hajonta. Melko suuri osa lastenohjaajista ei koe osa-alueen sisältöalueita työssään merkittävinä, vaan arvioivat niiden painoarvon tasolle yksi. Vastaavasti osaamisen tason arvioissa on eri sisältöalueiden kohdilla melko runsaasti tasoille yksi ja kaksi asettuvia arvioita. Samanaikaisesti kuitenkin useat lastenohjaajat asettavat painoarvon ja tavoitetason tasolle neljä tai viisi. Näkemyksissä on siis paljon vaihtelua. Useat lastenohjaajat myös

kokevat osaamisensa alueen sisältöalueille asettamia painoarvoja ja tavoitetasoja heikompana.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
SEURAKUNNAN PALVELUIDEN VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI	3,53	3,01	3,64
Tunnen seurakunnan palveluiden verkoston ja ohjaan ihmisiä aktiivisesti eri palveluiden piiriin.	3,81	3,28	3,95
Suunnittelen palveluja itsenäisesti ja työryhmän jäsenenä. Suuntaan toimintaa joustavasti kohderyhmän tarpeiden mukaisesti.	3,54	3,12	3,62
Hyödynnän verkkoympäristöjen ja sosiaalisen median mahdollisuuksia kirkon palveluiden markkinoinnissa ja viestinnässä. Huomioin erilaisten ryhmien tarpeet markkinoinnissa.	3,44	2,86	3,52
Ymmärrän verkkoympäristöjen mahdollisuudet hengellisessä elämässä ja sen tukemisessa.	3,63	3,07	3,7
Markkinoin palveluja itsenäisesti, suunnittelen esitteitä ja arvioin markkinointia. Hallitsen markkinoinnin ja viestinnän edellyttämät tiedolliset ja taidolliset vaatimukset.	3,24	2,74	3,42

Erityisesti osaamisen haasteet nousevat esille selkeimmin markkinointiin ja viestintään suuntautuvien sisältöalueiden kohdalla.

”Hoidan sähköisen tiedottamisen asiakkaileni kiitettävästi, mutta some-taitoja ja -tietoja minulla ei ole nimeksikään.”

Viestinnän ja markkinoinnin osalta toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää selkeästi edelleen osaamisen suunnitelmallista vahvistamista. Myös viestinnän ja markkinoinnin merkitystä sekä mahdollisuuksia olisi tärkeää pohtia koko seurakunnan työyhteisön tasolla sekä myös erityisesti lastenohjaajien työnkuvan ja toimintamahdollisuuksien sisällä. Kirkon varhaiskasvatuksella ja sitä kautta lastenohjaajilla on keskeinen asema ylläpidettäessä yhteyttä ympäröivään yhteiskuntaa sekä rakennettaessa kumppanuutta lasten ja perheiden elämään. Tältä osin viestinnässä korostuukin yhä voimallisemmin inhimillinen kohtaaminen, joustavuus, monimuotoisuus sekä hetkessä eläminen. Lastenohjaajien tulisikin pystyä tavoittamaan viestillään perheet heidän jokapäiväisen arjen hetkissä ja tarpeissa. Tämä ”ruohonjuuritason” kohtaaminen toteutuu yhä useammin verkkoympäristöissä ja sosiaalisessa mediassa.

Varhaisen tukemisen taidot ja lastensuojeluosaaminen suuntaa huomion lastenohjaajan osaamisen keskeisimpään ytimeen. Osa-alueen saama painoarvo (ka. 4,42) onkin erittäin korkea. Haastettu kirkko – julkaisun mukaan kirkon varhaiskasvatuksen työntekijät ovat kaivanneet työhönsä erityisesti varhaiseen puuttumiseen liittyvää koulutusta ja toimintamalleja. Nyt käsillä olevan aineiston perusteella lastenohjaajien osaamisen taso (ka. 3,85) on hallitsevasti tavoitteiden mukaista tai vahvaa, tosin asetettua tavoitetasoa (ka. 4,42) heikompaa.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
VARHAISEN TUKEMISEN TAIDOT JA LASTENSUOJELUOSAAMINEN	4,42	3,85	4,42
Toteutan yhteistyössä ennaltaehkäisevää perhetyötä varhaisen tukemisen periaatteiden mukaisesti. Tiedän, miten otan puheeksi huolen kysymyksiä.	4,3	3,62	4,36
Otan huomioon varhaiskasvatuksen eettisiä ongelmatilanteita ja niiden vaikutuksia. Tuen toiminnallani lapsuuden suojelua.	4,36	3,82	4,37
Tunnen lastensuojelulain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden ja toimin näiden säädösten sekä periaatteiden mukaisesti.	4,6	4,11	4,53

Aineiston perusteella vaikuttaisikin, että tähän osaamisen haasteeseen on monilta osin onnistuttu vastaamaan jo toteutetun koulutustoiminnan ja toimintamallien kehittämistyön kautta.

”Lastensuojelun kanssa tehtävä yhteistyö on tiimin asia, josta on hyvä keskustella. Onneksi aihe on meidän starttipäivillämme syksyllä!”

”Lapsen ja perheen hyvinvointi on kaiken A ja O! Meidän kasvatuksen ammattilaisena tulee olla herkällä korvalla ja sydämellä.”

Asetettujen tavoitetasojen näkökulmasta lastenohjaajat kuitenkin edelleen näkevät tarvetta vahvistaa osa-alueen osaamista.

Osa-alueen **Perhe- ja tukipalveluiden yhteistyöverkostossa toimiminen** osaaminen (ka. 3,31) ei sitä vastoin näyttäydä aivan yhtä vahvana.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
PERHE- JA TUKIPALVELUIDEN YHTEISTYÖVERKOSTOSSA TOIMIMINEN	3,88	3,31	4,0
Sovellan tietoa lapsen ja perheen auttamis- ja tukijärjestelmistä vaihtelevissa tilanteissa.	4,03	3,35	4,15
Otan työn suunnittelussa huomioon yhteiskunnan sekä muiden toimijoiden varhaiskasvatuspalvelut ja yhteiskunnan palvelurakenteen ja päätöksenteon.	3,72	3,27	3,85

Selkeimmin osaamisen kehittämistavoitteet nousevat esille sisältöalueella **Sovellan tietoa lapsen ja perheen auttamis- ja tukijärjestelmistä vaihtelevissa tilanteissa**, jonka osaamisen taso (ka. 3,35) jää varsin selkeästi asetettua tavoitetasoa (ka. 4,15) alemmaksi.

Kirkon toiminnan ja varhaiskasvatuksen keskeisimmät lähtökohdat, periaatteet ja tavoitteet on määritelty toimintaa ohjaavissa ja säätelevissä kehittämisasiakirjoissa ja strategisissa linjauksissa sekä lainsäädännössä. **Lainsäädännön ja muiden asiakirjojen tuntemus ja hyödyntäminen** on täten keskeinen osa-alue Organisaatio ja kehittämisosaamisessa.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
LAINSÄÄDÄNNÖN JA MUIDEN ASIAKIRJOJEN TUNTEMUS JA HYÖDYNTÄMINEN	3,78	3,1	3,87
Tunnen kirkon toimintaan ja varhaiskasvatukseen liittyvät asiakirjat ja lainsäädännön ja sovellan niitä toimintaani vaihtelevissa tilanteissa, esim. kehittämisasiakirjat, kirkkolaki, kirkkojärjestys ja strategiat.	3,78	3,1	3,87

Osa-alueen osaamisen tason keskiarvo (3,1) on tavoitteiden mukainen, mutta ei kokonaiskuvassa nouse erityisen korkeaksi. Osaamisen suhteen merkittävintä on kuitenkin osaamisen tasossa ilmenevä suuri vaihtelu, sillä aineisto sisälsi runsaasti osaamisen tason molempiin ääripäihin sijoittuvia itsearvioita. Tasolle yksi sijoittuvien arvioiden osuus voidaan nähdä toiminnan kokonaislaadun, yhtenäisyyden sekä kehittämistavoitteiden kannalta merkityksellisenä kehittämishaasteena. Seikkaan olisikin hyvä kiinnittää huomiota seurakuntien sisäisessä henkilöstön kehittämis- ja ohjaustoiminnassa.

Yksi kirkon toiminnan perustehtävistä on lähetystehtävä. Seurakunta elää lähetettynä – julkaisu korostaa, että lähetystehtävää toteuttava ulospäin suuntautuva kirkko on samalla kertaa paikallinen, että osa maailmanlaajuisista kirkkoista. Kansainvälisellä työllä tarkoitetaan täten toimimista näissä molemmissa ulottuvuuksissa. Lastenohjaajien osaamisessa aluetta edustaa osa-alue **Kirkon kansainvälisen vastuun ja periaatteiden soveltaminen**. Osa-alueen osaamisen taso (ka. 2,91) määrittyi melko selkeästi tavoitetasoa (ka. 3,69) alemmaksi. Osaamisen tasossa oli myös keskimääräistä enemmän vaihtelua.

	Osaamisen painoarvo	Osaamisen taso	Tavoitetaso
KIRKON KANSAINVÄLISEN VASTUUN JA PERIAATTEIDEN SOVELTAMINEN	3,53	2,91	3,69
Sovellan toiminnassani kirkon kansainvälisen vastuun periaatteita.	3,53	2,91	3,69

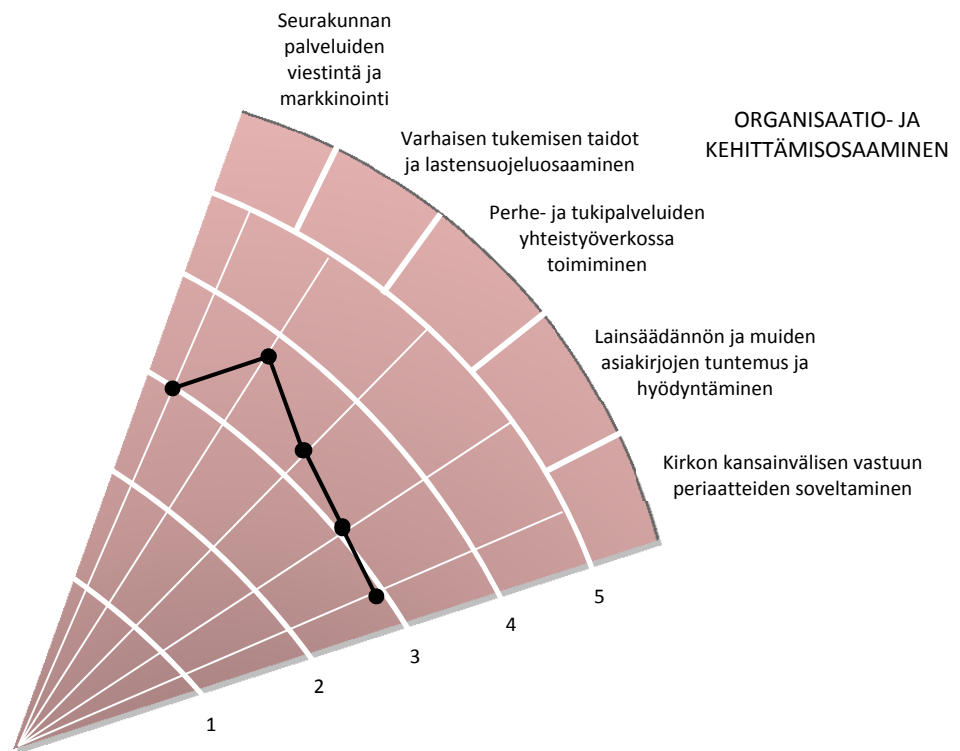
Osaamisen alueen merkitys koettiin myös painoarvon näkökulmasta melko vaihtelevasti. Sekä painoarvon, että osaamisen tason suhteen arvioiden erot mahdollisesti kytkeytyvät seurakuntien välisiin eroihin lastenohjaajien osallisuudessa kansainväliseen työhön.

”Meillä varhaiskasvatuksessa on kummipäiväkodit maailmalla”

Monikulttuuristumisen lisääntyessä lähetystehtävä koskettaa yhä vahvemmin seurakuntien alueella läsnä olevaa kansainvälisyyttä ja sen synnyttämiä uusia haasteita ja mahdollisuuksia. Tältä osin kansainvälisen työn elementit monilta osin lähenevät kaikkien lastenohjaajien työtä. Kansainvälisen työn ja vastuun ulottuvuuksien muutokset ja niihin liittyvät uudet mahdollisuudet voisivatkin rakentua luonnolliseksi osaksi kehittyvää kirkon varhaiskasvatusta ja siten myös lastenohjaajien osaamista.

YHTEENVETO: ORGANISAATIO- JA KEHITTÄMISOSAAMINEN

Organisaatio- ja kehittämisosaaminen rakentaa työyhteisötaitoja, osaamisen kehittämistä sekä verkostoyhteistyön vaatimuksia edustavaa osaamiskokonaisuutta.

Osaamisen taso organisaatio- ja kehittämisosaamisen eri osa-alueilla.

Yksi alueen keskeisistä osa-alueista kohdentuu viestintäosaamiseen. Viestinnästä onkin tullut yhä selkeämmän osa jokaisen kirkon toimijan työnkuvaa. Lastenohjaajien osaamistarkasteluissa **Seurakunnan palveluiden viestintä ja markkinointi** osa-alueen keskimääräinen osaamisen taso (ka. 3,01) ei noussut kokonaiskuvassa erityisen vahvaksi. Osa-alueen sisältöalueiden kohdalla korostui myös sekä painoarvojen, että osaamisen tason arvioiden osalta näkemysten ja osaamisen tason suuri hajonta. Lastenohjaajien viestinnän ja markkinoinnin osaamista olisikin hyvä suunnitelmallisesti vahvistaa.

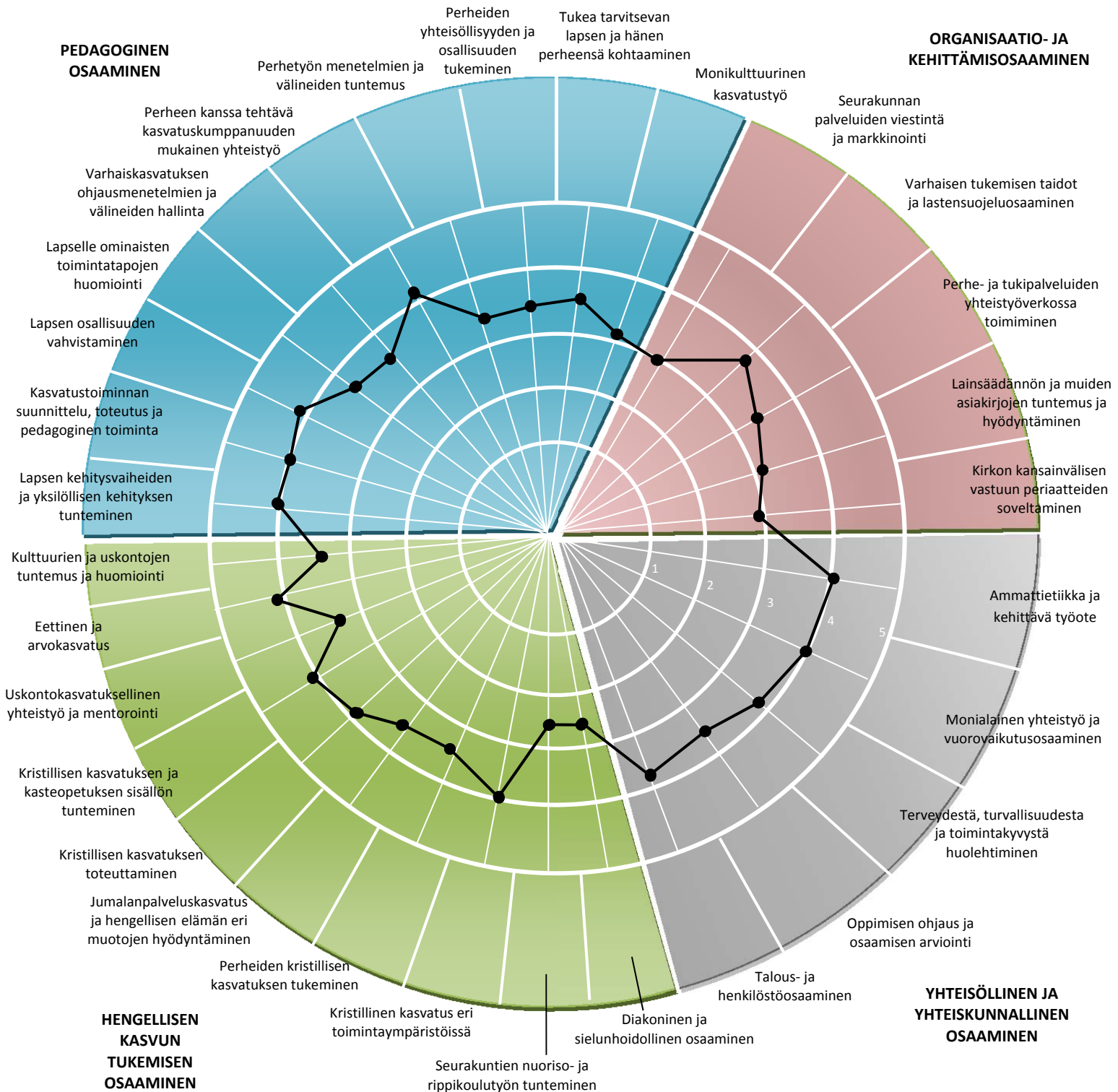
Varhaisen tukemisen taidot ja lastensuojeluosaaminen edustaa osaamisen osa-alueena lastenohjaajan osaamisen ja kirkon varhaiskasvatuksen keskeisiä tavoitteita. Osa-alueen saama painoarvo (ka. 4,42) on erittäin korkea ja osaamisen taso (ka. 3,85) on

hallitsevasti tavoitteiden mukaista tai vahvaa, tosin asetettua tavoitetasoa (ka. 4,42) heikompaa. **Perhe- ja tukipalveluiden yhteistyöverkostossa toimiminen** osa-alueella nousee esille selkeämpi osaamisen vahvistamisen tarpeita. Osaamisen kehittämisen näkökulmasta keskeisimmäksi määrittyvät **perheen auttamis- ja tukijärjestelmään** liittyvät osaamisvalmiudet.

Lainsäädännön ja muiden asiakirjojen tuntemus ja hyödyntäminen osoittautui osa-alueeksi, jonka kohdalla osaamisen tasossa ilmeni suurta vaihtelua ja aineisto sisälsi runsaasti osaamisen tason molempiin ääripäihin sijoittuvia itsearvioita. Tasolle yksi sijoittuvien arvioiden osuus on toiminnan kokonaislaadun kannalta merkityksellinen kehittämishaaste, johon tulisi kiinnittää huomioita seurakuntien sisäisessä henkilöstön kehittämis- ja ohjaustoiminnassa.

Osa-alueen **Kirkon kansainvälisen vastuun ja periaatteiden soveltaminen** osaamisen taso (ka. 2,91) määrittyi melko selkeästi tavoitetasoa (ka. 3,69) alemmaksi. Osaamisen tasossa oli myös keskimääräistä enemmän vaihtelua. Monikulttuuristumisen myötä kansainvälisen työn elementit monilta osin lähenevät kaikkien lastenohjaajien työtä. Kansainvälisen työn ja vastuun ulottuvuudet voisivatkin rakentua nykyistä vahvemmin osaksi lastenohjaajien osaamista.

LASTENOHJAAJAN OSAAMISKARTTA

Osaamisen taso ydinosaamisen eri osa-alueilla.

YHTEENVETO

Kirkon varhaiskasvatuksen toiminnallisen perustan rakentaa osaava henkilöstö, jonka varhaispedagogisen osaamisen ytimen muodostavat kirkon lastenohjaajat. Osaamistutkimuksen perusteella pedagoginen osaaminen onkin lastenohjaajien ja siten myös koko kirkon varhaiskasvatuksen vahvuus. Osaaminen näyttäytyy monipuolisena ja kehittyvänä, tukien pääosin erinomaisesti kirkon varhaiskasvatuksen keskeisiä painotuksia ja tavoitteita. Luottamuksellisuus, lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen sekä valmius kohdata perheiden yhä yksilöllisemmät arvot, katsomukset ja kasvatusnäkemykset ovat jäsentyneen lastenohjaajien ammatillisuuden keskeisiksi vahvuusalueiksi.

Lasta ja lapsuutta arvostava pedagoginen työtapa ja toimintakulttuuri ovatkin lastenohjaajien toiminnan keskeisimpiä suuntaviivoja. Tämä antaa myös vahvan perustan edelleen kehittää ja voimistaa lapsen näkökulmaa kuuntelevaa sekä kunnioittavaa varhaiskasvatusta. Lasten osallisuutta vahvistava kasvatustyö ja toimintakulttuuri luovat myös perustaa Lapsivaikutusten arviointitoiminnan toteuttamiseen. Lapsivaikutusten arvioinnin kehittämisessä ja toteutuksessa lastenohjaajien osaamisvalmiudet ja toimintamahdollisuudet ovatkin voimavara, joka kannattaa ehdottomasti huomioida ja nostaa toiminnan toteutuksen ja kehittämisen keskiöön.

Kaikkien lastenohjaajien pedagogisen osaamisen valmiudet ja niiden mahdollistama varhaispedagogisen toiminnan monipuolisuus ja kokonaisuus ovat seikkoja, jotka voitaisiin nostaa vielä vahvemmin esille kirkon varhaiskasvatusta ja myös yleisemmin kirkon toimintaa koskevissa ratkaisuisissa, kuvauksissa ja viestinnässä. Esimerkiksi pedagogisen toiminnan innovatiivisen kehittämisen mahdollisuuksista voidaan nostaa tukea tarvitseville lapsille ja perheille suunnatut palvelut. Lastenohjaajien arvostus osa-alueen merkittävyyttä kohtaan sekä osaamisen kehittämismotivaatio luovat hyvää perustaa toimintamuotojen ja pedagogisten sisältöjen kehittämiseen.

Tutkimuksen perusteella lastenohjaajat ovat sitoutuneen kirkon arvoihin ja kristillisestä uskosta nouseviin tavoitteisiin erinomaisen vahvasti. Kristillisen kasvatuksen ja kasteopetuksen sisällön tunteminen sekä osaamisvalmiudet toteuttaa kristillistä kasvatusta näyttäytyvät lastenohjaajilla vahvoina ja heillä on myös halu edelleen vahvistaa sekä kehittää osaamistaan. Eettinen ja arvokasvatus on selkeä lastenohjaajan osaamisen vahvuusalue. Nämä tekijät luovatkin positiivista kokonaiskuvaa kirkon varhaiskasvatuksen toteutuksen laadusta ja myös lastenohjaajien valmiuksista kehittää uusia ja innovatiivisia kristillisen kasvatuksen toteutuksen muotoja sekä sisältöjä, pitäen samalla kiinni uskon traditioista. Tulokset viestivät samalla rekrytoinnin onnistuneisuudesta sekä koko työyhteisön ammatillisuutta ja identiteettiä vahvistavan toiminnan laadusta, kuten myös lastenohjaajien koulutustoiminnan ja tutkintorakenteen onnistuneisuudesta.

Sekä pedagogisen osaamisen että hengellisen kasvun tukemisen ydinosaamisalueilla on kuitenkin nähtävissä myös selkeitä mahdollisuuksia ja haasteita osaamisen kehittämiseen. Yksittäisiin sisältöalueisiin kohdentuvan osaamisen kehittämisen kohdalla keskeistä on seurakuntien henkilöstön osaamisen kehittämissuunnittelun ja -toiminnan järjestelmällinen toteuttaminen sekä myös perus- ja täydennyskoulutusta toteuttavien tahojen, kuten oppilaitosten, aktiivinen koulutusten kehittäminen yhteistyössä kirkon ja alueen seurakuntien kanssa. Osaamiskartoitus antaa tähän työhön suuntaviivoja ja nostaa esille myös melko yksityiskohtaisia kehitettäviä osaamissisältöjä.

Voimallisimmin kehittämishaasteet nousivat esille mm. mediakasvatukseen sekä muilta osin sosiaalisen median ja verkkoympäristöjen mahdollisuuksien hyödyntämiseen suuntautuvien osaamisen sisältöalueiden kohdalla. Näiltä osin kirkon varhaiskasvatus vaikuttaa tällä hetkellä vielä jääneen monilta osin lasten ja perheiden arjen ulkopuolelle. Osallisuuden vahventaminen näillä vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden alueilla edellyttääkin lastenohjaajien osaamisen vahvistamista, mutta myös ajattelumallien rohkeampaa haastamista. Parhaimmillaan esimerkiksi lastenohjaajien osaamisen yhden vahvuusalueen eli eettisen ja arvokasvatuksen yhdistyminen mediakasvatusosaamiseen synnyttäisi erinomaisen arvokkaan ja ajankohtaisen osaamisen alueen aivan lastenohjaajan ammatillisuuden keskiöön.

Kirkon varhaiskasvatus rakentuu ja kehittyy yhdessä osana muuttuvaa ympäröivää yhteiskuntaa. Tämä näkyy uusina toimintaympäristöinä, yhteistyön muotoina sekä

kohtaamisen mahdollisuuksina. Näiltä osin kehitys vaikuttaa olevan hyvin vaihtelevaa ja monilta osin ottamassa vasta ensi askeleita. Esimerkiksi uskontokasvatuksellinen yhteistyö päivähoidon kanssa on alue, jossa olisi edelleen tilaa ja mahdollisuuksia innovatiivisille toimintamalleille. Kaikkien lastenohjaajien tämän hetken osaamisen taso tai näkemys toiminta-alueen merkityksestä ja mahdollisuuksista osana kirkon lastenohjaajien työtä ei tätä kuitenkaan parhaalla mahdollisella tavalla mahdollista ja tue.

Myöskään monikulttuurisuuden kasvun synnyttämä kohtaamisen ja osallisuuden mahdollisuus ei vielä ole kovin vahvasti todentunut kirkon varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksen perusteella monikulttuurinen kasvatustyö onkin osaamisen alue, jossa lastenohjaajat kaipaavat tukea ja vahvistusta, mutta myös aktiivista keskustelua monikulttuurisuuteen liittyvistä mahdollisuuksista, haasteista, tulevaisuuden kuvista ja tämän hetken kokemuksista ja käsityksistä.

Toimintaympäristöjen ja yhteistyön muotojen moninaistuminen osaltaan haastaa työalakohtaisen ja työntekijäkeskeisen toimintakulttuurin ja vie kohti monialaista ja kokonaisuuden huomioon ottavaa strategista työtä ja ammatillisuutta. Aineiston perusteella kehityssuunta on haastava myös kirkon toimintojen sisällä. Esimerkiksi kirkon linjaamat elämänkulku-ajattelu sekä kristillisen kasvatuksen jatkumo eivät kaikilta osin ole tavoittaneet seurakuntien toimintamalleja ja lastenohjaajien käsityksiä kirkon kasvatuksen tavoitteista ja toteutusmahdollisuuksista.

Keskeinen tekijä vastatessa lastenohjaajien osaamisen haasteisiin on koulutusten järjestäjien ja seurakuntien yhteinen koulutus- ja kehittämissyhteistyö. Koulutusyhteistyön kehittäminen onkin sisältöalue, jonka vahvistaminen asettaa lastenohjaajat, seurakunnat sekä koulutusten järjestäjät yhteisen haasteen eteen. Seurakuntien ja koulutuksen järjestäjien yhteistyön kautta lastenohjaajien lähtökohtaisesti positiivinen suhtautuminen yhteistyöhön tuleekin saada vietyä käytännön ratkaisujen tasolle.

Koulutustoimintaa kehittämällä pystytään osittain vastaamaan työssä olevien lastenohjaajien osaamistarpeisiin ja peruskoulutuksen kautta rakentamaan tulevaisuuden lastenohjaajien osaamista. Osaamisen kehittämisen kannalta keskeisimmässä asemassa on kuitenkin seurakuntien valmius edistää ja tukea laadukasta ja monipuolista osaamisen kehittämistoimintaa. Aineistossa yksi huomionarvoinen seikka oli

lastenohjaajien välillä esiintyvä suuri vaihtelu osaamisessa tiettyjen osaamisen sisältöalueiden kohdalla. Tämä nostaakin henkilökohtaisella tasolla toteutettavan kehittämissuunnittelun merkittävään asemaan. Henkilökohtaisen kehittämissuunnittelun kautta osaamisen vahvistamisen alueet, mutta myös osaamisen vahvuudet saadaan näkyviin. Tämä osaltaan edistäisi monipuolisten osaamisen kehittämisen toimintamallien toteuttamista, esimerkiksi seurakuntien sisäisen ja myös eri seurakuntien välisen vertaisoppimisen muodoissa. Tällaisia mahdollisuuksia voisivat olla mm. benchmarking toiminnan tai mentoroinnin aktiivisempi hyödyntäminen.

SAMMANFATTNING AV KUNSKAPSKARTLÄGGNINGS RESULTAT

PEDAGOGISK KOMPETENS

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KÄNNEDOM OM BARNETS UTVECKLINGSSKEDEN OCH INDIVIDUELLA UTVECKLING	4,64	4,05	4,58
Jag beaktar barnets individuella fysiska, psykiska, sociala och andliga utveckling samt stöder barnets utveckling med hjälp av verksamheten.	4,67	3,88	4,59
Jag känner till språkutvecklingens koppling till barnets heltäckande utveckling.	4,38	3,78	4,4
Jag förstår uppväxtmiljöns och människorelationernas betydelse för barnets uppväxt och utveckling samt beaktar detta i min verksamhet.	4,7	4,13	4,57
Jag förstår lekens betydelse för barnets holistiska utveckling.	4,8	4,41	4,76

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
PLANERING OCH GENOMFÖRANDE AV FOSTRAN SAMT PEDAGOGISK VERKSAMHET	4,61	3,99	4,63
Jag skapar en helhet av småbarnsfostran där vård, fostran och undervisning binds samman.	4,47	3,95	4,58
Jag planerar och genomför en målinriktad verksamhet mångsidigt och heltäckande för en barngrupp utgående från barnets förutsättningar.	4,73	4,08	4,72
Jag tillämpar i min verksamhet kunskap om hur barnets uppväxt och totala välfärd främjas och främjar den.	4,63	3,93	4,59

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
STÖD AV BARNETS DELAKTIGHET	4,62	4,16	4,62
Jag främjar barnets delaktighet, självständighet och aktivitet i miljön för småbarnsfostran.	4,57	4,09	4,63
Jag handleder barnet till att självständigt lyssna på och följa regler.	4,48	4,18	4,53
Jag verkar engagerat, naturligt, positivt och respektfullt tillsammans med barnet och skapar en förtroendefull atmosfär.	4,8	4,43	4,73
Jag handleder barnet att fungera i samarbete med andra barn och stöder barnet att konstruktivt klara av konfliktsituationer.	4,63	4,13	4,66
Jag handleder barnet att uttrycka, förstå och behärska sina känslor.	4,61	3,97	4,55

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
BEAKTANDE AV BARNETS NATURLIGA SÄTT ATT FUNGERA	4,33	3,74	4,4
Jag styr utvecklingen av barnets lek och skapar en mångsidig lekmiljö som stöder barnets utveckling och uppmuntrar barnet till att leka.	4,44	3,94	4,53
Jag skapar en miljö som mångsidigt stöder barnets konstnärliga upplevelser och uttryck. Jag bereder barnet mångsidiga möjligheter till konstnärliga upplevelser och uttryck.	4,1	3,61	4,31
Jag konstruerar verksamhetsmiljön så, att den uppmuntrar barnet att röra sig.	4,31	3,65	4,30
Jag handleder barnet att lägga märke till omgivningen med olika sinnen.	4,31	3,74	4,39
Jag erbjuder barnet mångsidiga möjligheter till estetiska, vackra och andliga upplevelser.	4,53	3,87	4,63
Jag konstruerar en mångsidig och rik inlärningsmiljö som stöder utvecklingen av den muntliga framställningen och språkets betydelse.	4,21	3,5	4,24
Utgångspunkten för den pedagogiska verksamheten är en uppväxtmiljö där man diskuterar med barnen och iakttar dem i aktion.	4,38	3,89	4,44

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
BEHÄRSKANDE AV CENTRALA HANDLEDNINGSMETODER OCH REDSKAP I SMÅBARNSFOSTRAN	4,26	3,66	4,31
Jag handleder barnet och gruppen genom att använda mångsidiga metoder utgående från barnets förutsättningar.	4,73	4,16	4,67
Jag använder redskap och material mångsidigt och kreativt.	4,43	3,98	4,53
Jag använder barnlitteratur mångsidigt samt uppmuntrar barnet till språklekar och stöder barnets uttryckningsförmåga.	4,36	3,66	4,33
Jag tillämpar i min verksamhet kunskapen om grunderna i mediefostran, olika sätt att kommunicera och hantera medier. Jag handleder barnet till att mångsidigt utnyttja mediemiljön och förhålla sig kritiskt till användningen av medieprodukter.	3,4	2,88	3,7
Jag stöder i min verksamhet barnets motoriska utveckling och väljer motionsformer som passar barnet.	4,31	3,63	4,28
Jag planerar och handleder barnets uttrycksförmåga mångsidigt och utgående från barnets behov.	4,18	3,52	4,23
Jag stöder barnets utveckling inom logisk tänkande, problemlösning, fantasi och andlighet.	4,42	3,78	4,41

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
SAMARBETE MED FAMILJEN ENLIGT PRINCIPERNA FÖR FOSTRINGSGEMENSKAPEN	4,7	4,11	4,61
Jag skapar förutsättningar till ett samarbete som grundar sig på ömsesidig tillit, jämlikhet och respekt enligt principerna för fostringsgemenskapen samt barn- och familjearbetet.	4,7	4,14	4,63
Jag genomför fostringsgemenskapen med utgångspunkt i barnets intresse och rättigheter.	4,72	4,11	4,61
Jag verkar yrkesmässigt och naturligt vid möte med familjer som har annorlunda värderingar, livsåskådning och syn på fostran.	4,7	4,1	4,59

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KÄNNEDOM OM METODERNA OCH REDSKAP FÖR FAMILJARBETE	4,01	3,32	4,12
Jag använder mångsidigt olika metoder för familjearbete.	4,24	3,41	4,26
Jag utnyttjar mångsidigt i mitt yrke nödvändiga redskap för data- och kommunikationsteknik.	3,86	3,34	4,08
Jag handleder familjerna till stöd- och hjälptjänster och främjar deras delaktighet också i webbmiljön.	3,94	3,21	4,02

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
SAMVERKAN MED FAMILJERNA SAMT STÖD AV DELAKTIGHET OCH GEMENSKAP	4,11	3,46	4,17
Jag stöder familjernas inbördes delaktighet och gemenskap samt att dela föräldraskapets glädje med varandra. Jag uppmuntrar familjerna till växelverkan av olika slag.	4,34	3,67	4,3
Jag tillämpar vid samarbete med familjen kunskapen om familjens utvecklingskedan, olika behov, föräldraskapets roller och parförhållandets olika skeden.	4,03	3,31	4,12
Jag uppmuntrar och handleder familjerna till verksamhet som stärker hälsa, delaktighet och välbefinnande.	3,98	3,39	4,1

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
MÖTE MED BARN I BEHOV AV STÖD OCH DERAS FAMILJER	4,38	3,68	4,4
Jag lägger mångsidigt märke till barnets starka sidor och behov av stöd och vägledning.	4,55	3,88	4,5
Jag är medveten om de vanligaste störningarna i barnets uppväxt och utveckling och stöder barnets utveckling.	4,5	3,79	4,51
Jag använder mångsidiga metoder i verksamheten med barn i behov av stöd.	4,3	3,5	4,38
Jag tillämpar i min verksamhet metoder och medel som stöder kommunikation och tal.	4,14	3,49	4,19
Jag planerar och genomför verksamhet med beaktande av barnets och familjens individuella behov. Jag kan möta en familj i vardagliga problemsituationer.	4,38	3,74	4,42

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
MÅNGKULTURELL UPPFOSTRINGSARBETE	3,72	3,14	3,9
Jag främjar kontinuiteten i barnets kulturtradition och stöder barnets möjligheter att ge uttryck för sin egen kulturbakgrund inom småbarnsfostran.	3,96	3,34	4,08
Jag beaktar vid planering och genomförande av arbetet gruppens olika kulturella, religiösa och sociala referensramar.	3,76	3,28	3,92
Jag använder självständigt och mångsidigt lämpliga handledningsmetoder för verksamhet i en mångkulturell arbetsmiljö.	3,53	2,94	3,77
Jag planerar och genomför verksamhet som syftar till att öka förståelsen mellan kulturerna och/eller förstärka minoritetskulturernas delaktighet.	3,64	3	3,83

KOMPETENS I ANDLIGT ARBETE, VÄRDEARBETE

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KÄNNEDOM OM KULTURER OCH RELIGIONER	3,92	3,49	4,1
Jag använder i mitt arbete kunskap om seder och bruk i olika kulturer och religioner.	3,52	3,09	3,82
Jag uppskattar barnets och familjens egen kultur, levnadsvanor och historia och de skall komma till uttryck i den dagliga verksamheten inom småbarnsfostran.	4,02	3,53	4,14
Jag tillämpar i mitt arbete kunskap om min egen kulturtradition, religiösa och samhälleliga värderingar och om vardagen.	4,23	3,84	4,34

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
ETISK FOSTRAN OCH VÄRDEFOSTRAN	4,57	4,19	4,56
Jag genomför etisk fostran och värdefostran.	4,62	4,19	4,59
Jag planerar och genomför religionsfostran i småbarnsfostran och förskoleundervisningens livsåskådningsfostran.	4,28	3,85	4,31
Jag förbinder mig till värderingarna inom kyrkans småbarnsfostran. Kyrkans egen värdegrund och målsättningarna, som utgår från att det centrala innehållet i den kristna tron, är basen för mitt arbete.	4,77	4,48	4,71
Jag handleder genom diskussion barnen att acceptera olikheter.	4,64	4,28	4,63
Jag reflekterar på mina egna värderingar och attityder och utvecklar mina arbetsmetoder utgående från värderingar och attityder jag blivit medveten om.	4,56	4,15	4,56

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
SAMARBETE I RELIGIONSFOSTRAN OCH MENTORSVERKSAMHET	3,92	3,42	4,1
Jag genomför den holistiska synen på fostran enligt dokument Grunderna för planen för småbarnsfostran (VASU).	4,05	3,57	4,24
Jag genomför och utvecklar dialogen och mentorsverksamhet inom religionsfostran i småbarnsfostran.	3,73	3,06	3,94
Jag stöder den religions- och livsåskådningsfostran som dagvården ordnar.	3,66	3,25	3,92
Jag tillämpar kunskap om samarbete mellan samhällets småbarnsfostran och kyrkans småbarnsfostran särskilt ur den religiösa fostrans perspektiv.	3,74	3,2	3,91
Jag är medveten om skillnaden mellan kyrkans fostran och samhällets religionsfostran.	4,42	4,04	4,47

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KÄNNEDOM OM INNEHÅLL I KRISTEN FOSTRAN OCH DOPUNDERVISNINGEN	4,67	4,15	4,58
Jag behärskar det centrala innehållet i den kristna tron.	4,78	4,41	4,76
Jag genomför kristen fostran så att barn upplever att de är viktiga för Gud, att de är delaktiga i församlingen, hör till familjen och generationernas kedja samt blir accepterade som de är.	4,88	4,44	4,77
Jag använder mångsidigt det innehåll i kristendomen och Bibeln som är centralt med tanke på mitt arbete.	4,76	4,41	4,72
Jag genomför småbarnsfostran enligt innehållet i dokumentet Barn i församlingen.	4,17	3,55	4,2
Jag genomför kyrkans småbarnsfostran tillsammans med föräldrarna och faddrarna enligt dopundervisningen.	4,5	3,93	4,48

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
GENOMFÖRANDE AV KRISTEN FOSTRAN	4,51	3,93	4,52
Jag känner till barnets utvecklingsnivå och färdigheter i att behandla andliga frågor och är medveten om barnets andliga känslighet.	4,57	3,92	4,57
Jag stöder barnets andliga tillväxt genom att planera och genomföra verksamhet, där upplevelser, erfarenheter och kunskapen tillsammans bygger barnets kristna identitet.	4,64	4,07	4,63
Jag använder kreativt och mångsidigt metoder och material för kristen fostran i varierande situationer och arbetsmiljöer.	4,54	4,13	4,6
Jag skapar en estetisk och upplevelserik kristen miljö för småbarnsfostran. Jag främjar i min verksamhet upplevelser av det heliga och sköna.	4,47	3,84	4,46
Jag behärskar och inser betydelsen av genomgripande musikaliska uttrycksätt för fostran. Jag tillämpar i min verksamhet andliga sånger.	4,38	3,61	4,37
Jag tillämpar pedagogik som tar i beaktande olika sinnen samt metoder i konst och uttryckningsförmåga i kyrkans småbarnsfostran och i att öppna den kristna symbolvärlden (till exempel berättartraditionen, golvbilder, frälsarkransen, flanellograf och kyrkopedagogik).	4,48	3,98	4,55
Jag genomför en kristen fostran som stärker barnets delaktighet så att barnet får en möjlighet att uttrycka sig, sina tankar och känslor på ett sätt som är naturligt för barnet.	4,57	4,02	4,53
Jag inser betydelsen av miljöfostran i kyrkans småbarnsfostran och genomför den i min verksamhet. Jag stärker barnets erfarenheter, kunskaper och upplevelser i fråga om miljön samt ansvar för skapelsen och delaktighet i den.	4,43	3,87	4,43

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
GUDSTJÄNSTFOSTRAN OCH UTNYTTJANDE TILL FORMERNA FÖR ANDLIGT LIV	4,26	3,6	4,27
Jag inser att gudstjänstfostran är en del av kyrkans småbarnsfostran.	4,4	3,86	4,33
Jag utnyttjar mångsidigt formerna för gudstjänstfostran och andligt liv.	4,12	3,46	4,17
Genom att undervisa om nattvardens innehåll syftar jag på att hjälpa barnen och familjerna att bättre förstå nattvardens betydelse i deras eget tros- och församlingssamfundet.	4,04	3,26	4,1
Jag stöder i min verksamhet församlingsmedlemmar i olika åldrar till att komma in i kyrkans mångsidiga gudstjänstliv.	4,19	3,42	4,23
Jag känner till och tillämpar i min verksamhet traditionen och det mest centrala innehållet i gudstjänstfostran och nattvarden, till exempel innehållet i kyrkoåret.	4,54	4,02	4,53

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
STÖD AV FAMILJERNAS KRISTEN FOSTRAN	4,19	3,55	4,27
Jag stöder och uppmuntrar familjer till kristen fostran.	4,42	3,85	4,48
Jag genomför dopundervisning och tillämpar principerna för kompanjonskapet i fostran i det egna arbetet.	4,36	3,76	4,39
Jag genomför upplevelserikt och kreativt stöd för familjerna i anslutning till fostran enligt den kristna tron med beaktande av familjens behov.	4,32	3,67	4,39
Jag tillämpar webbmiljön och de sociala mediernas möjligheter i stödande av det andliga livet och inom andliga tjänster	3,64	2,89	3,8

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KRISTEN FOSTRAN I VARIERANDE ARBETSMILJÖER	4,49	3,99	4,52
Jag känner till kyrkans småbarnsfostran som helhet.	4,48	3,88	4,5
Jag planerar och genomför kreativt kristen fostran i varierande situationer och arbetsmiljöer, (till exempel i dagklubbar, söndagsskola, läger- och sommarverksamhet, morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever, vuxen-barngrupper samt kontakter och samarbete med småbarnsfostran i samhället). Jag kan arbeta i webbmiljön och samarbetsnätverk.	4,496	4,09	4,54

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KÄNNEDOM OM FÖRSAMLINGARNAS UNGDOMS- OCH KONFIRMANDARBETE	3,1	2,68	3,29
Jag tillämpar min kunskap om kontinuiteten i den kristna fostran beträffande ungdoms- och konfirmandarbete.	3,1	2,69	3,27
Jag känner till det centrala innehållet i kyrkans minior-juniorarbete, ungdomsarbete och konfirmandundervisningsplanen.	3,1	2,67	3,31

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KÄNNEDOM OM DET DIAKONAL OCH SJÄLAVÅRDANDE BETRAKTELSESÄTTET	3,38	2,74	3,48
Jag tillämpar i min verksamhet principerna för det diakonala och själavårdande betraktelsesättet.	3,37	2,81	3,53
Jag genomför en diakonal och själavårdande verksamhet med utgångspunkt i samverkan som stöder barnet och familjen, beaktar barnet och hela omgivande kontexten samt andligheten. Jag tillämpar i min verksamhet olika själavårdande betraktelsesätt mångsidigt.	3,39	2,67	3,44

SAMVERKANSKOMPETENS OCH SAMHÄLLELIG KOMPETENS

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
YRKESETIK OCH UTVECKLANDE ARBETSGREPP	4,59	4,14	4,56
Jag handlar enligt arbetsgemenskapens värderingar, målsättningar, etiska regler, avtal och författningar i varierande situationer.	4,61	4,26	4,56
Jag visar förmåga att utveckla och ändra mina värderingar.	4,55	4,06	4,53
Jag söker aktivt respons och utvecklar min egen verksamhet utgående från den.	4,61	4,1	4,58

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
BRANSCHÖVERGRIPANDE SAMARBETE OCH INTERAKTIONSFÖRMÅGA	4,48	3,93	4,47
Jag handlar ansvarsfullt, har samarbetsförmåga, verkar konstruktivt och är jämlik tillsammans med olika människor.	4,67	4,1	4,63
Jag uttrycker min sak klart och framför konstruktivt olika synpunkter.	4,49	3,77	4,47
Jag verkar initiativrikt, planmässigt och ansvarsfullt i samarbetsnätverket.	4,43	3,91	4,44
Jag stöder och hjälper andra i deras arbete och främjar gemensamheten, välmående i arbetet och att lära tillsammans.	4,49	3,93	4,48
Jag utnyttjar även andras yrkesskicklighet och erfarenhet.	4,48	4,02	4,46
Jag känner till kyrkans olika arbetsområde och genomför samarbete över sektorsgränserna.	4,31	3,82	4,33

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
HÄLSA, SÄKERHET OCH FUNKTIONSFÖRMÅGA	4,53	3,87	4,52
Jag ser till att arbetsmiljön är motiverande, hindersfri och att den stöder barnets självständiga verksamhet och speciella behov.	4,42	3,9	4,42
Jag arbetar ergonomiskt riktigt. Jag upprätthåller och främjar min arbetsoch funktionsförmåga.	4,62	3,63	4,53
Jag upprätthåller mitt psykiska och andliga välmående.	4,67	3,85	4,6
Jag kan genomföra en egen utvecklingsplan och bedöma den egna yrkesmässiga utvecklingen.	4,43	3,9	4,46
Jag känner igen problemsituationer i arbetslivet och kan lösa dem.	4,12	3,36	4,2
Jag förutser farliga situationer och sörjer för barnets trygghet. Jag planerar tillsammans med andra en trygg miljö för barnet.	4,72	4,19	4,69
Jag har kunskaper i första hjälpen och behärskar i praktiken den kunskap som hygienpasset kräver. Jag känner till hur man agerar i krissituationer enligt säkerhetsföreskrifterna.	4,76	4,27	4,77

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
HANLEDNING AV INLÄRNING OCH BEDÖMNING AV KUNNANDE	4,06	3,67	4,15
Jag känner till principer och målsättningar för inläring i arbetet och bedömning av kunnande.	4,23	3,93	4,29
Jag har en positiv inställning till handledning och bedömning av studerande.	4,27	4,03	4,39
Jag kan planera tillsammans med utbildningsanordnaren inläring på arbetsplatsen, utgående från målen och den studerandes behov så att det motsvarar kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna.	4,09	3,74	4,26
Jag kan planera mitt arbete så att jag kan handleda och bedöma studerande så att den studerande får tillräckligt handledning och ordentlig bedömning.	4,18	3,78	4,3
Jag handleder studerande med ändamålsenliga, mångsidiga och uppmuntrande metoder.	4,09	3,52	4,15
Jag deltar i utveckling av utbildningssamarbeten.	3,51	3	3,53

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
EKONOMI OCH ARBETSGEMENSKAPEN	4,13	3,85	4,16
Jag planerar och genomför kyrkans småbarnsfostran på ett hållbart sätt med beaktande av de resurser som står till förfogande.	4,198	3,89	4,24
Jag använder budgeten som arbetsredskap.	3,64	3,31	3,67
Jag tar solidariskt ansvar för verksamheten och för avtalade arbeten.	4,41	4,23	4,4
Jag har färdigheter som behövs i arbetsgemenskapen.	4,26	3,97	4,33

ORGANISATIONS - OCH UTVECKLINGSKOMPETENS

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KOMMUNIKATION OCH MARKNADSFÖRING AV FÖRSAMLINGENS TJÄNSTER	3,53	3,01	3,64
Jag känner till församlingens nätverk av service och handleder människor att ta del av olika tjänster.	3,81	3,28	3,95
Jag planerar tjänster självständigt och som medlem i en arbetsgrupp. Jag inriktar smidigt verksamheten enligt målgruppens behov.	3,54	3,12	3,62
Jag utnyttjar webben och de sociala medierna på ett mångsidigt sätt inom marknadsföring och kommunikation av kyrkans tjänster. Jag inser olika gruppers behov inom marknadsföringen.	3,44	2,86	3,52
Jag förstår möjligheterna som webben har i andligt liv och dess stödjande.	3,63	3,07	3,7
Jag marknadsför olika tjänster självständigt, gör broschyrer och utvärderar marknadsföringen. Jag har kunskaper och färdigheter i kommunikation och marknadsföring.	3,24	2,74	3,42

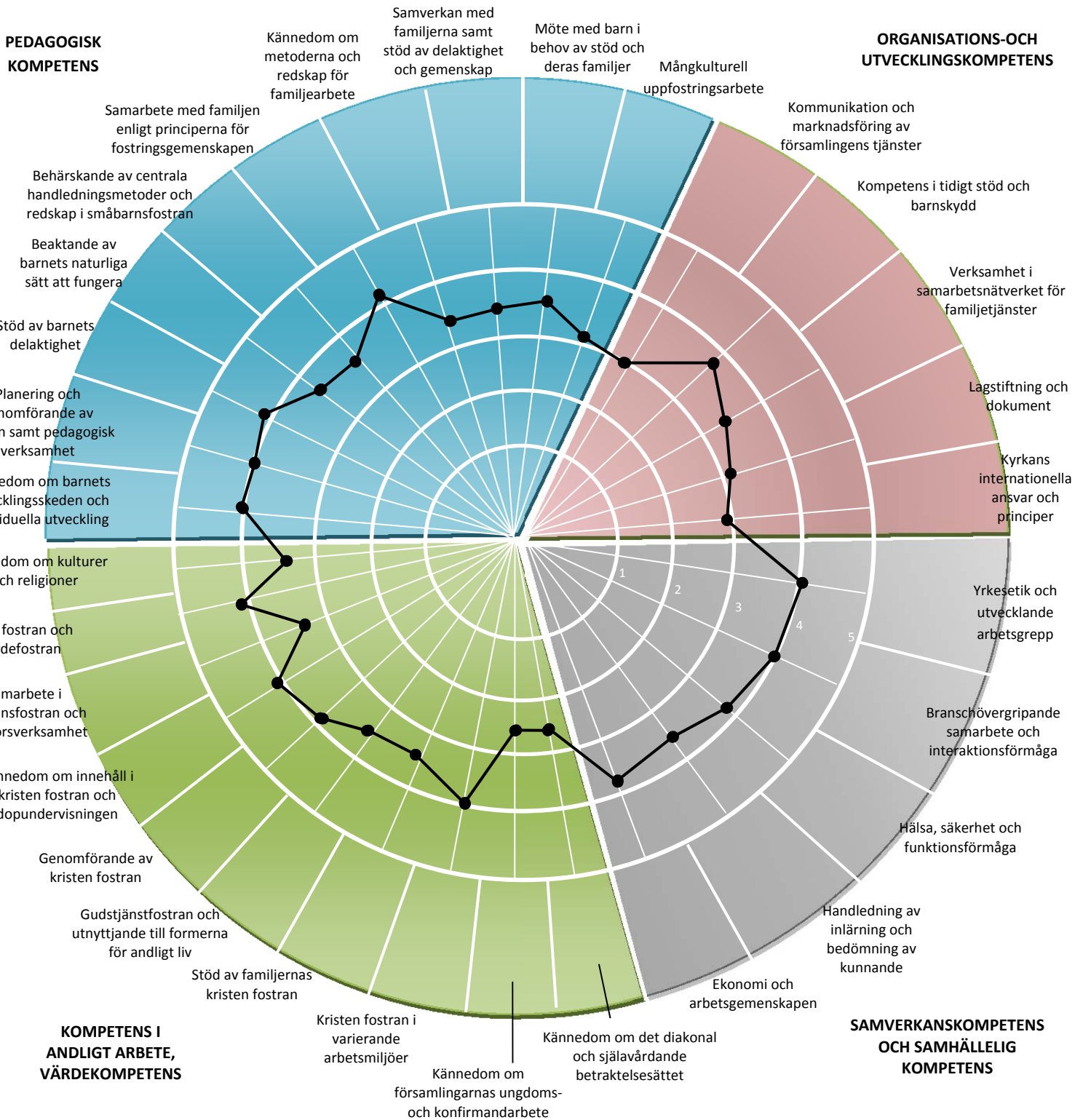
	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KOMPETENS I TIDIGT STÖD OCH BARNSKYDD	4,42	3,85	4,42
Jag genomför förebyggande barn- och familjearbete enligt principerna för tidigt stöd. Jag vet hur man tar upp frågor som oroar.	4,3	3,62	4,36
Jag känner igen de etiska problemsituationerna inom det egna yrkesområdet och den inverkan de har. Jag värnar om barndomen i min verksamhet.	4,36	3,82	4,37
Jag känner till anmälningskyldigheten enligt barnskyddslagen samt handlar enligt principerna för barnskyddet.	4,6	4,11	4,53

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
VERKSAMHET I SAMARBETSNÄTVERKET FÖR FAMILJETJÄNSTER	3,88	3,31	4,0
Jag tillämpar kunskapen om hjälp- och stödsystemet för barn och familjer i varierande situationer.	4,03	3,35	4,15
Jag beaktar i arbetsplaneringen samhällets och övriga funktionärernas tjänster inom småbarnsfostran och samhällets tjänstestruktur och beslutsfattande.	3,72	3,27	3,85

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
LAGSTIFTNING OCH DOKUMENT	3,78	3,1	3,87
Jag känner till lagstiftningen och dokument gällande kyrkans småbarnsfostran och kyrkans verksamhet samt tillämpar dem i min verksamhet (till exempel utvecklingsdokument, kyrkolagen, kyrkoordningen och strategier).	3,78	3,1	3,87

	Kunskaps tyngd	Kunskapsnivå	Mål för kunskapsnivå
KYRKANS INTERNATIONELLA ANSVAR OCH PRINCIPER	3,53	2,91	3,69
Jag tillämpar i min verksamhet principerna för kyrkans internationella ansvar.	3,5	2,91	3,69

BARNLEDARENS KUNSKAPSKARTA

LÄHTEET

Ammatillisen koulutuksen ryhmän raportti ammatillisen koulutuksen seurannasta vuodelta 2013.

Haastettu kirkko. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2008-2011. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 115. Bookwell Oy, Porvoo. 2012.

Hintsala, A-M. & Ketola, K. 2012. Kohtaamista vai oikeaa tietoa? Kirkon työntekijöiden kokemuksia työstä sosiaalisessa mediassa. Kirkon tutkimuskeskuksen www-julkaisuja 31.

Kirkkohallitus. 2015. Lapsivaikutusten arviointi Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa – Ohjeistus. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 21, Kirkko ja toiminta. Unigrafia, Helsinki.

Kirkkohallitus. 2014. Kohtaamisen kirkko – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 7. Kirkko ja toiminta. Unigrafia, Helsinki.

Kirkkohallitus. 2014. Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 16, Kirkko ja toiminta. Unigrafia, Helsinki.

Kirkkohallitus. 2013. Meidän kirkko - tulevaisuuden työpaikka. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon päivitetty rekrytointistrategia vuosille 2013–2019. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 1. Kirkko ja toiminta. Unigrafia, Helsinki.

Kirkkohallitus. 2013. Lapset seurakuntalaisina – kehittämissasiakirja. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2013:1. Pekan Offset, Helsinki.

Kirkkohallitus. 2010. KIRKKO 2020. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2010: 7. WSOY, Helsinki.

Kirkon henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämissopimus. KirVESTES 2014-2016, liite.

Kirkon hengellisen työn työntekijän ydinosaaminen 14.6.2010.

Kirkon lähetystyön keskus. 2015. Seurakunta elää lähetettynä. Luottamushenkilön tietopaketti 2015.

Lastenhojaajan ydinosaaminen 14.6.2010.

Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. Kirkon kasvatus ja nuorisotyö / Kirkkohallitus 2008. Oriveden kirjanpaino.

Pesonen, M. Meidän kirkko – kasvamme yhdessä.

Palmu, H. Miten meillä menee. Kirkon työn tarkastelua ja arviointia. Kirkollisen johtamisen forum, Helsinki 2.2.2012